

Sevi.der/gi

MART 2026

SAYI:3

Alkım BEBEK

Kapak resmi ve öyküsü

İ. Çetin DERDİYOK

Duran Aydın'ın

"Yorgun Sözler" Şiiri

Bülent ÖZCAN

benim bir antebim vardı

Kader YILMAZ

Ayna Ayna

Ali Çağlar KALE

Yaşam Yorgunu

Veli CUMA

Benimle İnsan Olursun

Kenan ŞAHBAZ

Nihayetinde Kendine

Üzülür İnsan

Sami IRGA

Düştüğüm Andır

Selahattin AVCI

Cebimdeki Cevizler

Merve KARATAŞ

Taşın Gölgesinde

Elif Naz SAĞAR

Yalnızlığım Benim

En İyi Arkadaşım

Nisanur KÜNTAŞ

Gün Batımı

Fatma Su YILMAZ

Karlı Beyoğlu

Ahsennur BİLİCİ

Kapıda İki Kuşak

Muzaffer ÖZEN

Kuşbaz Remzi

Ozan ERKMEN

İki Yaka Bir Nehir:

Sıkışmışlığın Portresi

Ahmet Hikmet MÜFTÜOĞLU

Suleha'nın Günahı

Ümmünur GÜLLÜ

Kadınım

Özcan UĞUR

Baş Eğmeyenler

Ahmet Hamdi TANPINAR

Şiirler

Ramazan ÇAKIROĞLU

Kurt Dalı

Veli CUMA

Tunceli'nin Doğusunda

Bir Yer Beğen

Haydar ÇAĞLAR

Baharda Sevmek

Mehmet Emin YENİÇERİ

Yolları Güllü Bahçe

Sevi.der/gi

Adana Sanatevi Derneği Adına Sahibi
Ecdat GÜVEL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ecdat GÜVEL

Genel Yayın Yönetmeni
İbrahim Çetin DERDİYOK

Editör
Yaşar ERKMEN

Hukuk Danışmanı
Sabri ÇİÇEKLİ

Yayın Kurulu
İbrahim Çetin DERDİYOK
Bedri AYDOĞAN
Bilge KARGA GÖLLÜ
Mustafa EMRE
Tiraje Zeynep YÜREĞİR
Aysel YENİDOĞANAY
Yaşar ERKMEN
Yadigar ÖZTUGAY
Songül YURDACAN
İlhan GERİMTERLİ
Mehmet Emin YENİÇERİ
Ecdat GÜVEL

Görsel Sanat Yönetmeni
Kerem Yücel GÜVEL

SPONSOR
Özel Minecan Okulları

Kapak Resmi
Alkım BEBEK

Sevi.der/gi Adana Sanatevi Derneği Süreli
Yayın Organıdır.

TEMSİLCİLER:
BOLU- Mehmet Bayraktar (05334323698)
TOKAT-Sefa ATA (05423141415)
AMASYA - Veli ÇELİKTAŞ (05078804558)
DÜZİÇİ - Hüseyin ER (05448761280)

İLETİŞİM
Tel : 05052782996
Mail : sevidersanat@gmail.com
Huzurevleri Mahallesi 77231 Sokak Yıldız
Sitesi A Blok Zemin Kat Çukurova/ADANA

İnternet sayfası:
www.sevidergi.com
www.sevidergi.com.tr

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya
kamuoyu önünde söz vermiştir.

OFSET HAZIRLIK & BASKI
Arslan Güneydoğu Gazetecilik,
Matbaacılık ve Kağıtçılık AŞ
Yeni Doğan Mah. 2108 Sokak. No: 13/A
Yüreğir / ADANA

BU SAYIDA:

Mart 2026 sayısı ile siz okurlarımızla yeniden buluşmanın kıvancı içindeyiz. Dergimiz öykü ve şiir ağırlıklı olarak çıktı. Genel Yayın Yönetmenimiz İbrahim Çetin Derdiyok Hoca, yine gençlik arkadaşlarından olan şair Duran Aydın'ın şiirini inceledi. Bu şiir ve öykü incelemelerini önümüzdeki sayılarda da sürdüreceğiz. Yayın Kurulu Üyemiz Bedri Aydoğan Hoca ise Edebiyat Tarihimizden köşesi için Ahmet Hikmet Müftüoğlu'ndan bir öykü (Suhela'nın Günahı) ve Ahmet Hamdi Tanpınar'dan şiirler seçti. Kapak resmini, ilkokul birinci sınıf öğrencisi Alkım Bebek yaptı ve öyküsünü yazdı. Adana Kız Lisesi ve Kozan Anadolu Lisesi öğrencilerinin, Sezgin Güvel'in fotoğraflarına yazdıkları öyküleri yayınlamaya devam ediyoruz.

14 Şubat Dünya Öykü Günü etkinliğimizin düzenlenmesine katkılarından dolayı; yayıncı ve yazar Zeynep Eşin, İstanbul'dan, Ankara'dan, Bursa'dan gelme zahmetine katlanan Aysu Sevtekin, Kenan Şahbaz, Ali Çağlar Kale; Adana'dan Selahattin Avcı, Bünyamin Hazar, İlhan Gerimterli'ye ve de salonumuzu tıklım tıklım dolduran dinleyicilere çok teşekkür ediyoruz.

Sanata destek amacıyla Sevi.der/gi'nin yaşamını sürdürmesine katkılarından dolayı ÖZEL MİNECAN OKULLARINA çok teşekkür ederiz. Bu tutumları bizleri sanat adına sevindirirken diğer kurum ve kuruluşlara da örnek bir davranış olacağını düşünüyoruz.

Öykü ve şiirlerinizi bekliyoruz.

Nisan 2026 sayısında buluşmak dileğiyle...

YAYIN KURULU

KAPAK RESMİNİN ÖYKÜSÜ

Gökyüzünden kalpler, yıldızlar dökülüyor. Sevgi gökyüzünden yağıyor.
Doğada yaşamın daha güzel olduğunu düşünüyorum.
Alkım BEBEK - 1. Sınıf Öğrencisi

Bu dergide yer alan tüm yazı ve fotoğraflar, yazarın gönüllülük esası ile sanat ve sanatçıya katkıları adına, Sevi.der/gi'de yayınlanmak üzere yazarın kendi rızası ile yollanmış olup, dergiye bedelsiz şekilde basılmıştır. Dergide yer alan yazı ve fotoğrafların tamamının, fikri ve sinai hukuk çerçevesinde sorumlulukları yazara aittir.

DURAN AYDIN'IN “YORGUN SÖZLER” ŞİİRİ

İ. Çetin DERDİYOK

Giriş

Şair Duran Aydın'ın Yoklar Sahibi adlı şiir kitabında yer alan “Yorgun Sözler”1 başlıklı şiiri, bir dizeyle birbirine bağlanan altı öbek veya kıtadan oluşur. Yorgun Sözler, şairin şairliği ve şiire bakışı hakkında ipuçları taşıdığı için incelemek ve şiiri daha yakından anlayıp tanımak istedik. Yoklar Sahibi kitabında yer alan şiirinin kıta başlarında herhangi bir sayı yoktu, fakat inceleme ve okumada bir kolaylık sağlayacağı düşüncesiyle kıtalara sayı verme gereği duyduk.

Şiiri incelerken daha önceki incelemelerimizde yaptığımız gibi dizeleri düzyazıya çevirmeye çalıştık. Metni düzyazıya çevirmek, kesinlikle metni daha iyi anlamamızı sağlıyor. Bu arada elimizden geldiğince doğru anlamları bulmaya ve metni şiir yapan noktalara değinmeye çalıştık.

Bir dizeyle birbirine bağlanan altı kıta, bu hâliyle Klasik edebiyatımızdaki Terkib-i Bentlere de benziyor.

1
Rüzgârlar dağıtıp bırakmış beni
Uçurum dibinde.
Sırlıklam ıslatmış yağmur,
Unutmuş bozkırda bir bulut
Yüzüstü.

Terk etmiş bir alaca kuş ormanı,
Kırmış sazımı ağır türküler
Kınalı bir seher öncesi...
Yalnızlığımı yorumla, acımı anla!

Düzyazı:

Rüzgârlar, beni dağıtıp uçurum dibinde bırakmış; yağmur, sırlıklam ıslatmış; bozkırda bir bulut, yüzüstü unutmuş; bir alaca kuş, ormanı terk etmiş. Kınalı bir seher öncesi, ağır türküler sazımı kırmış. Yalnızlığımı yorumla, acımı anla!

İnceleme:

Birinci öbek 8+1 dizeden oluşuyor. Şair ilk iki dizede “Rüzgârlar, beni dağıtıp uçurum dibinde bırakmış” sözleriyle kendisini rüzgârın alıp götürdüğü, hatta uçurumun dibine bıraktığı yapraklara benzetmiş. Yani şair bizim istiare, Avrupalıların metafor dedikleri sanatı yapmış. Fakat şair, hâlini, duygularını böyle anlatabilmiş. Hatta devam eden dizelerde bu yapraklar yağmurdan dolayı “sırlıklam” ıslanmış.

Sonra şair “bozkırda bir bulut, yüzüstü unutmuş; bir alaca kuş, ormanı terk etmiş” sözleriyle yine duygularını anlatıyor. Kendisini

bozkırda yüzü bırakılan, terk edilen birine benzetiyor. Bir bulutun terk etmesi de şairin çocukluk duygularını çağrıştırmaktadır. “Kınalı bir seher öncesi, ağır türküler sazımı kırmış” derken de ozanlar arasında sazın kırılması, telinin kopması, hayra alâmet değildir. Bu sözlerden şairin pek üzgün ve perişan olduğu anlaşılıyor.

Bu duyguların anlatıldığı birinci öbeği, ikinci öbeğe bağlayan “Yalnızlığımı yorumla, acımı anla!” sözleriyle de şair, içinde bulunduğu ıstıraplı durumun, açıkça anlattıklarının anlaşılmasını istiyor.

2

Bağışla beni, çevir sayfaları,
Okuma o şiirleri!
Örgütleyemez artık
Hiçbir yanılğı imgelerimi!
Arkadaşlar aramasın gec’ortası
Yok’um

Unutmalara seni
Yollara, kaçamak trenlere, ayrılıklara
Saklında büyüyen şarkımızı
Yadsımalara...

Dönüşler kırgın mı, üşüyor mu kitaplarım?

Düzyazı:

Beni bağışla, sayfaları çevir. O şiirleri okuma! Artık hiç bir yanılğı imgelerimi örgütleyemez! Arkadaşlar gec’ortası aramasın. Seni unutmalara, yollara, kaçamak trenlere, ayrılıklara; saklında büyüyen şarkımızı yadsımalara yok’um. Dönüşler kırgın mı? Kitaplarım üşüyor mu?

İnceleme:

Bu öbekte işi sözcüklerle uğraşmak olan şairin şiirle ilgili duygu ve düşüncelerini görüyoruz. “Beni bağışla, sayfaları çevir. O şiirleri okuma!” Sözlerinde görüldüğü gibi şair, sevdiğine veya okuruna seslenerek şiir kitabındaki sayfaları çevirip geçmesini, “o şiirleri okumamasını” istiyor. “Artık hiç bir yanılğı imgelerimi örgütleyemez!” sözlerinden de artık imge düşünmeyeceğini, imgeleri bir araya getirme düşüncesinden de vaz geçtiğini anlıyoruz. “Arkadaşlar gec’ortası aramasın” sözleri de şair arkadaşlarını hatıra getirmektedir. Şairler çoğu kez bir araya gelir, bazı konuları tartışır, açığa çıkarmaya, anlamaya çalışırlar. Bazen en olmayacak zamanda veya yerde arayabilirler. Şair artık aramalara cevap vermeyeceğini belli ediyor. Edebiyatımızda Orhan Veli Kanık'ın da şairlerden böyle şikâyeti olmuştur.

Öbeğin diğer dizelerinde “Seni unutmalara, yollara, kaçamak trenlere, ayrılıklara; saklında büyüyen şarkımızı yadsımalara yok’um.” diyen şair aslında “Seni unutmayacağım, ayrılık istemiyorum, şarkımızı yadsımayacağım” diyor. Fakat bu öbeğin bütününden şiirle bir çıkmaza girdiği fakat şiirsiz yapamadığı anlaşılıyor.

3

Saksıda solan gülü sarmalı, derdin;
Sorular salmalı yaşamın sisli yollarına
Seni sevmiyorum demeleri depremlere danışmalı!
Nehir üşür de belli etmez şimdi,
Körpe dallar vurur kıyılarına
Çağrısız martılar uçuşur, yalnız
Video gürültülerinde;
Ay ışığı apansız
Küsüp denizimizden gitmiş gibi...
Ve üstüme kapanık perdeler, gölgeler sanık!

Düzyazı:

Saksıda solan gülü sarmalı. Yaşamın sisli yollarına sorular salmalı, derdin. Seni sevmiyorum demeleri depremlere danışmalı! Nehir, şimdi üşür de belli etmez; kıyılarına körpe dallar vurur. Ay ışığı apansız küsüp denizimizden gitmiş gibi... Yalnız video gürültülerinde çağrısız martılar uçuşur ve üstüme kapanık perdeler, gölgeler sanık!

İnceleme:

“Saksıda solan gülü sarmalı. Yaşamın sisli yollarına sorular salmalı” derdin dizelerinde “s” seslerinin tekrarından bir ahenk yakalandığını görüyoruz. Ayrıca “solan gülü sarmalı” sözlerinde gülün sarılması gereken bir insan gibi düşünüldüğünü ortaya koyuyor. “Yaşamın sisli yolları” derken de yaşamın yola benzetildiği görülüyor. Yoldaki sis de yaşamda karşımıza çıkan güçlüklerdir. “Seni sevmiyorum demeleri depremlere danışmalı!” sözlerinden de bilhassa sevilenin “Seni sevmiyorum” demesinin, sevenin gönlünde deprem etkisi yarattığını anlatıyor.

“Nehir, şimdi üşür de belli etmez” sözlerinde de nehrin üşüme yönüyle insana benzetildiği görülüyor, dizede benzetmelik (insan) anılmadığı için bu bir kapalı istiairedir, yani metafordur. Ayrıca teşhis sanatı vardır.

Körpe sözcüğü daha çok “Dalından yeni koparılmış, tazeliği üstünde meyveler, yeni yetişen fidanlar; yavruluktan henüz çıkmış hayvanlar” için kullanılır.” Kıyılarına körpe dallar vurur” sözlerinde nehir kıyısındaki ağaç

dalları kastedilmişştir.

Şair, sonraki dizelerde kapalı bir mekânı anlatır gibidir. Gerçekte ay ışığı, küsüp gitmez fakat şair, ay ışığını küsen bir insana benzetiyor. “Ay ışığı apansız küsüp denizimizden gitmiş gibi” sözüyle havanın karardığı, perdelerin kapandığı video gürültüsünün geldiği bir ortamı anlatmaktadır.

Şair, üçüncü öbeği, dördüncü öbeğe bağlayan “Ve üstüme kapanık perdeler, gölgeler sanık!” dizesinde içinde bulunduğu durumu, bir duruşmaya benzetiyor ve “üstüme kapanık perdeler, gölgeler sanık” diyerek çevresindeki huzursuzluktan çevresini de sorumlu tutuyor.

4
Suladığım ağaçlar ısıltısız mı,
Yaprağı mevsimler küskünü!
Yanlış şiirlerim kurak;
Kordan seken kıvılcım değil
Kaçamak ağlar, utangaç; bilinmez!
Gizleyemem suçumu artık:
Çiçekleri sevdim koklamadan,
Okşayamadan yelesini bir atın
Süzüldüğümü sandım bütün kapılardan,
Kanıtlayamadan dostlara sevgimi...
İzin senden olsun, ekmek benden;
beklemek şiirlerden...

Düzyazı:

Yaprağı mevsimler küskünü! Suladığım ağaçlar ısıltısız mı?

Kordan seken kıvılcım değil, yanlış şiirlerim kurak. Utangaç, kaçamak ağlar, bilinmez!

Artık suçumu gizleyemem; çiçekleri koklamadan, bir atın yelesini okşayamadan sevdim.

Dostlara sevgimi kanıtlayamadan, bütün kapılardan süzüldüğümü sandım.

İzin senden olsun, ekmek benden; beklemek şiirlerden...

İnceleme:

Yine düzyazıya çevirdiğimiz kısmı ele alarak incelememizi sürdürelim. Şair, bu dördüncü öbekte kendisini ve şiirini sorguluyor gibi. Şair, bilimsel bilgin ve tutarlı olmanın önemini biliyor. Zaman zaman ilk gençlik yıllarını sorguluyor.

“Yaprağı mevsimler küskünü! Suladığım ağaçlar ısıltısız mı?” Şair, şiirini bir fidan veya ağaç gibi düşünüyor. Bu fidanın yapraklarını canlı, parlak bulmuyor, hatta küskün ve ısıltısız buluyor.

Kendi şiirini, sözlerini “Kordan seken kıvılcım değil, yanlış şiirlerim kurak” sözleriyle eleştiriyor. Şair, aslında sözcüklerinin kıvılcım gibi parlak ve yakıcı olmasını düşünüyor, fakat gelişimi ve değişimi sonucu kendi sözlerini eleştirebiliyor. Gerçekte de gelişme ve ustalık, çalışılırsa bu yolda olur. Fakat kendini bilen tanıyan şair, “Utangaç, kaçamak ağlar, bilinmez!” dizesindeki gibi Necatigil’in dizesindeki gibi “çekingen, tutuk, saygılıdır”

Şair, toplumda sevginin, sevmenin bir suç gibi değerlendirilmesini de yansıtıyor. Bunu, “Artık suçumu gizleyemem; çiçekleri koklamadan, bir atın yelesini okşayamadan sevdim” sözlerinden anlıyoruz. Aslında burada anlatılan sevgi, eksiktir. Deyim yerindeyse yarım sevgidir.

“Dostlara sevgimi kanıtlayamadan, bütün kapılardan süzüldüğümü sandım” sözleriyle şair, kendini suçlamayı sürdürür, fakat bu, aslında olgun bir ruhun yapabileceği bir davranıştır.

Dördüncü öbeği beşinci öbeğe bağlayan “İzin senden olsun, ekmek benden; beklemek şiirlerden” dizesiyle şair, kendisine, okuyucuya ve şiire karşı olumlu gelişim yolunu biliyor ve gösteriyor.

5
Ne sarmaşık olur ellerim,
Ne uzatır dudağını gecekuşum
Dikeni yüreğe batar olası kırgınlıkların!
Akan bir yıldız kanadında,
Sızlar gönlüm
Eski yorgunluklar içinde
Baygın düşer kanarım...
Ağtılarım seni bulur, vurur mu yanaklarına?

Düzyazı:

Ne ellerim sarmaşık olur, ne gecekuşum dudağını uzatır! Olası kırgınlıkların dikeni yüreğe batar! Gönlüm, akan bir yıldız kanadında sızlar. Eski yorgunluklar içinde, baygın düşer kanarım. Ağtılarım seni bulur, yanaklarına vurur mu?

İnceleme:

Beşinci öbeğin konusu kırık bir aşk hikâyesine benziyor. “Ne ellerim sarmaşık olur, ne gecekuşum dudağını uzatır!” dizeleri bu aşkı anlatıyor. Âşık, sevgiliyi sarmak için ellerinin sarmaşık gibi olmasını istiyor, fakat olmuyor. Gece kuşuna benzettiği sevgili, dudağını uzatıp sevgisini göstermiyor.

“Olası kırgınlıkların dikeni yüreğe batar!” sözlerinden iki sevgili arasında acısı dikene benzeyen bir kırgınlık yaşandığı anlaşılıyor. Şair acısını “Gönlüm, akan bir yıldız kanadında sızlar” sözleriyle de anlatıyor, bu kez yüreği “akan bir yıldız kanadında”dır. Güzel, ama acı verici.

“Eski yorgunluklar içinde, baygın düşer kanarım” sözlerinde şairin kendisini yaralı bir insana benzettiğini görüyoruz, hatta acıdan bayılmıştır.

Beşinci bölümü altıncı bölüme bağlayan “Ağtılarım seni bulur, yanaklarına vurur mu?” dizesinde ağtılar, sevgiliyi arayacak, yanaklarına vuracak bir insana benzetiliyor. Böylece teşhis sanatı yapılıyor. Teşhiste benzetmelik (insan) anılmadığı için kapalı istiare sanatı yani metafor da vardır.

6
Rengini solmazmış bir kaya,
Ve sevinci boğmaz gecikmeler;

Hiç saatine bakmazmış ki gökyüzü!...
Oysa utanmış beni ondördünde bir şafak!
Ertesiz kararlar,
Hüzünlerle ağırlanmış yorgunluklar,
Dudağından silmiş izimi, görüyorum
Çok eski çocukluklar...

Ko geleyim: suyumuz, odunumuz, acımız hazır;
yudumlarınız...

Düzyazı:

Bir kaya rengini solmazmış. Gecikmeler sevinci boğmaz; gökyüzü, hiç saatine bakmazmış ki. Oysa ondördünde bir şafak, beni utanmış! Ertesiz kararlar, hüznünle ağırlanmış yorgunluklar, dudağından izimi silmiş, görüyorum. Çok eski çocukluklar! Suyumuz, odunumuz, acımız hazır, yudumlarınız. Ko geleyim.

İnceleme:

“Bir kaya rengini solmazmış.” Şair burada alışık olmadığımız bir deyim kullanıyor. “Rengini atmış, rengi solmuş” denildiğini biliyoruz, “rengini solmak” deyimini şair kullanmış. Şair burada “bir kaya rengini solmazmış” sözünü, değişmezliği anlatmak için kullanıyor. Kaya, güçlü bir taştır. Dilimizde “Kaya gibi sağlam” deyimidir. Rengi de kolay değişmez.

“Gecikmeler sevinci boğmaz” bir yere geç kalmak, sevinci boğup yok etmese de hoş değildir. “Gökyüzü, hiç saatine bakmazmış ki” gökyüzü, soyuttur. Saati olmaz, saatine bakamaz, fakat şair gökyüzünü saati olan bir insana benzetmiş. Saatine bakmadığı için de geç kalabiliyor. Dizelerin devamında yine farklı bir kullanım var. “Oysa ondördünde bir şafak, beni utanmış!” dizesinde “beni utanmış!” sözünden “benden utanmış, bana ilgi duymuş” anlamları çıkarılabilir.

“Ertesiz kararlar, hüznünle ağırlanmış yorgunluklar, dudağından izimi silmiş, görüyorum. Çok eski çocukluklar!” dizelerini de açıklamaya çalışalım.

TDK Tarama Sözlüğüne göre “erte” sözcüğü “Ertesi, gelecek, sabah, şafak sökme zamanı, yarın” anlamlarında kullanılmaktadır.2 Şiirde geçen “ertesiz kararlar” sonraya bırakılmayan, hemen alınan kararları anlatmaktadır.

“Hüzünlerle ağırlanmış yorgunluklar” üç sözcükten oluşan bu anlatım da oldukça yoğun anlamlar içeriyor. “Dudağından izimi silmiş, görüyorum” ifadesi de “sevgilinin unutuşunun başka bir anlatımı”dır. “Çok eski çocukluklar!” ifadesi de şairin bütün bu yaşananları çocukluk ya da yeni yetmelik anısı olarak gördüğü anlaşılıyor.

Sonuç

Elimizden geldiğince sağlıklı bir biçimde okuyup anlamaya ve anlatmaya çalıştığımız Yorgun Sözler şiiri, altı ayrı şiirin birer dizayla birbirine bağlanarak meydana getirildiği bir şiir gibidir.

Birinci öbekte şair, duygu yoğunluğu içinde okurları ve dostları tarafından anlaşılmayı bekliyor. İkinci öbekte şair şiirle mücadelesinden kaçır gibidir. Neredeyse kitaplarını, şiirlerini terk edecektir. Fakat sonra bunun küçük bir kırgınlık olduğu anlaşılır. Üçüncü öbekte sevgisizliğin tavan

yaptığı çağımız eleştiriliyor. Dördüncü öbekte sevgilerin eksik yaşanılmasına değinilir. Beşinci öbekte şair, sevgisizlikten yaralı gibidir. Altıncı öbekte geçmişte yaşanan yarım yamalak sevgiler de çocukluk anıları olarak görülür.

Bir cümleyle şairin dilinden söz edecek

olursak, benzetmelere, mecazlara dayalı, oldukça sanatlı bir dili olduğunu söyleyebiliriz. Hatta zaman zaman dilin sınırlarını zorlayıp yeni söylemler oluşturmaya da çalışmaktadır.

Duran Aydın, Yoklar Sahibi, Akdeniz Yayınları, Şubat 1987, Zemin Matbaası, Adana, s. 29-34
<https://sozluk.gov.tr/> 08 Mart 2026

yoklar sahibi

duran aydın

Benim bir antebim vardı

Benim bir flütüm vardı
Kıskandı rüzgâr kırdı
Çocuktum serçe kadar
Serçeler benim kadar
Bir çocuğa bakardı
Benim bir ıslığım vardı
Çaldım mı kuşlar uçardı
Çiçekler mavi açardı
Çocuktum serçe kadar
Serçeler benim kadar
Bir çocuğa bakardı
Benim bir hüznüm vardı
Aynalara zor sığardı
Kuşlar sesime konardı
Çocuktum serçe kadar
Serçeler benim kadar
Bir çocuğa bakardı
Benim bir antebim vardı
Birileri benden çaldı
Düşlerim öksüz kaldı
Çocuktum serçe kadar
Serçeler benim kadar
Bir çocuğa bakardı

Bülent Özcan

AYNA AYNA

Kader YILMAZ

Saat: 07.00

Bu sabah size anlatmak istediğim çok tuhaf bir şey oldu. Sabah saat 07.00'de işe gitmek için uyandım. (Uyandığım zaman genellikle aksi olurum.) Hızlıca yataktan kalktum, konsol üzerinde duran tokamı aldım. Saçlarımı elimle döndürerek tokayı taktım. Mutfağa yöneldim ama bir tuhafılık vardı. İçimde öyle tuhaf bir his... Geri döndüm. Yavaş adımlarla yatak odasına doğru yürüdüm. Kalbim o kadar hızlı atıyordu ki kulaklarımdan çıkacak gibiydi. Alnım ter içindeydi, ellerim titriyordu... Kendimi sakinleştirmeye çalışıyordum.

Yatak odasına girdiğimde Mehmet hâlâ uyuyordu. Görünürde tuhaf bir şey yoktu. Rahatladım, derin bir "Oh!" çektim. Tekrar mutfağa yöneldiğimde onu gördüm. Kimdi bilmiyordum; buraya nasıl gelmiş, neden gelmiş bilmiyordum. Korku içinde öyle bir bağırışmışım ki Mehmet yataktan fırladı. O, ne olduğunu anlamaya çalışırken ben çığlık atarak Mehmet'e sarıldım. Histeri nöbeti geçirir gibiydim, titriyordum. Korkudan konuşamıyordum. "Geçti!" diyordu, "Korkma!" Ben de tekrar ediyordum: "Geçti! Geçti!" Ama gözyaşlarıma ve titrememe hâkim olamıyordum.

Saat: 08.00

Kendimi toparladım. Giyindim. Evden çıktım. Asansördeyim. Son bir kez saçlarımı düzeltmek için aynaya bakıyorum. Aman Allah'ım, yine o! Bana bakıyor. Aynı gözler; fersiz, sanki ruhumu deliyor. Yüzü kırış kırış... Her kırışıklıkta yılların izi var. Kaşları beyazlamış, saçları da... Ellerini saçlarında gezdiriyor. Elleri leke içinde. Yüzünde teslim olmuş, belli belirsiz bir gülümseme... Bana bakıyor. Sanki düşüncelerimi okuyor. Korkuyorum... Asansörü durduruyorum. Merdivenlerden aşağıya iniyorum. Oh be, kurtuldum! Servis geliyor...

Saat: 08.15

Servisteyim. Şoförün arkasına oturuyorum. İçimde bir huzursuzluk... Biliyorum, o beni bırakmayacak... "Biliyorum" değil de öyle bir his işte... O yüzden dikiz aynasına bakmıyorum. "Bakmamam lazım!" diye sürekli içimden tekrarlıyorum. Kalbim çıkacakmış gibi atıyor. Sonunda bakıyorum. Lanet olasıca yine orada! Yine bana bakıyor. "Benden kaçamazsın!" der gibi. Yüzünde alaycı bir gülümseme. Hızlıca servisten iniyorum.

Saat: 08.30

İşteyim. Önümde raporlar, telefonum durmadan çalışıyor. Öğleden önceki toplantıya hazırlanıyorum. Allah'a şükür bir problem yok. İşime o kadar odaklanmışım ki kendimi bile unuttum.

Saat: 12.30

Yemek saati. Hızlı adımlarla yemekhaneye gidiyorum. Menüde etli bezelye, pilav ve cacık var. İyi, aç kalmayacağım. Yemekhane büyük; ben ilk masalardan birine ilişıyorum. Telefonum susmuyor, bir yandan da yemek yemeye çalışıyorum. Yemeğim bitti, başımı kaldırmamla beraber onu gördüm. Buradaydı. Yemekhanenin büyük boy aynasından bana bakıyordu. Onu görünce telefonum elimden düştü. Mıhlanmış gibi olduğum yerde kaldım. Dudaklarımdan "Hayır, olamaz!" cümlesi döküldü.

Gözleri... Gözleri yine deliciydi. Kalbimi, ruhumu deliyordu. Nefesimi kesiyordu. Yüzünde kırışıklıklar, elleri buruş buruş... Fark ettim; elleri mi titriyordu? Yanlış görmemiştim, evet, evet elleri titriyordu. Yüzü sapsarıydı. Üzgün bir ifade vardı; belli belirsiz bir gülümseme dudaklarının kenarında... Yok yok, bana öyle gelmişti. Gülümseme değil, tükenmişlik vardı yüzünde. Derken ağlamaya başlıyorum; yüzümü ellerimin arasına alıp hıçkırıyorum. O anda bana bakıyorlarmış, müdürüm ne diyecekmiş vesaire, hiçbir şeyin önemi yoktu. Bıraktım kendimi; ağladım, ağladım...

Saat: 13.30

Müdür, "Bugün erken çık," dedi. Başka bir şey sormadı. Demet'le birlikte çıktık. Alışveriş merkezine gittik. Tuhaftım, çok tuhaf... Demet, "İyi misin?" dedi. "İyiyim." dedim, "Geçti." Demet şaşkın şaşkın yüzüme bakıyordu. Ne olduğunu anlayamamıştı. Hoş, ben de ne olduğunu anlamamıştım ki o anlarsın.

Kahvelerimizi içtik, dükkânda kırmızı bir elbise gördüm. "Hadi kalk, o elbiseyi deneyeyim." dedim Demet'e. Dükkâna girdik. Hemen elbiseyi elime aldım, deneme kabinine gittim. Çantamı astım. Sabırsızlıkla üzerimi çıkardım ve elbiseyi giydim. Aynaya bakmadan bile bana yakıştığını hissediyordum. Kabinden çıktım, Demet kabinin önünde yoktu. Ama tam karşımdaki aynada o vardı. Bu sefer şaşırmadım. Bekliyor muydum ya da alışmış mıydım? Bilmiyorum... Ama korkmadım, ağlamadım da... Sadece aynaya baktım. Gözlerine baktım. İstedim ki bu sefer ben

onun kalbini, ruhunu delip geçeyim. İstedim ki böylece onun kim olduğunu bileyim. Neden bunu bana yaptığını öğreneyim.

Sahi, kimdi bu? Hayatı nasıldı? Evli miydi? Çocukları var mıydı? Mutlu muydu mesela? Niye beni seçmişti? Seçmiş miydi? Benimle alıp veremediği neydi? Aklımda deli sorular, ona bakıyordum. Cevap vermedi. Ben de üstelemedim, yürüdüm. Yanaklarım ıslaktı... Kırmızı elbiseyi almaktan vazgeçmiştim.

Saat: 19.30

O korkuyu atlattım. Evdeyim. Gayet sakinim. Evde telaş var; annem, babam, kayınvalidem, kayınbabam, kardeşlerim ve eşimin abisi, ablası, yeğenler... Herkes neşeli; bilmiyorlar ki bugün yaşadıklarımı. Sadece Mehmet, "İyi misin? Yüzün sapsarı." diye sordu. Gülümsedim: "İyiyim, sadece yorgunum o kadar." Mehmet kaygılıydı. Ne zaman ona baksam gözleri üzerimdeydi... Ben her defasında ona gülümsedim.

Yemek faslı bitti. Evde kalabalık olmayı, uzun süren yemek yeme seremonisini seviyorum. Masadaki sohbetleri de...

Derken herkes sustu. İlgin elinde pastayla içeri girdi. Kızım İlgin... On yaşında. Beline kadar sarı saçları, yeşil gözleri ve yuvarlak yüz hatlarıyla benim gençliğim, İlgin. Onu elinde pastayla görünce hatırladım: Bugün benim doğum günümdü.

Büyük bir mutlulukla pastayı kestik. Bu yıl dileğim, İlgin'ı üniversiteye giderken görmek... Neden bilmem (belki bugünün etkisi olabilir), ağlamaya başladım. İlgin'la sarıldık. Gözyaşlarımı sildi ve "Üzülme anne, ben hep yanında olacağım." dedi. Kardeşim fotoğrafımızı çekti.

Fotoğrafı görmek istedim. Aniden bir çığlık attım. O, o buradaydı! Fotoğrafta! İlgin'ın hemen yanında, ona sarılmış... Herkes korktu, ben daha çok! Mehmet'e "Bu kim?" diye sordum. Herkes bana tuhaf tuhaf bakıyordu. İlgin, «Anne, bu sensin!» dedi.

Ben miyim? Sabahtan beri aynalarda gördüğüm, fotoğrafta gördüğüm ben mi? Ama nasıl olur? Kırk yaşındayım daha... Yaşlanmış olamam...

YAŞAM YORGUNU

Ali Çağlar KALE

“Büyüyünce ne olacaksın?” diye soruyor Emel. Okul bahçesindeki bankta oturuyorlar. Cips yiyorlar. “Kırt kırt” açılıp kapanıyor ağızları. Yağlı parmaklarını yalıyor Nazan. Sanki hep bu anı beklemiş gibi pat diye “Eskort!” diyor. Yüzünde muzip gülücükler açıyor. Dudaklarında kıpırtılar. Karşılıklı gülüyorlar bu defa. Elleri yeniden cips paketine dalıyor. Susuyorlar. Gülücükler sönüyor birden.

Dün akşamı düşünüyor Nazan. Annesinin özenerek hazırladığı masa. Öfkelenince sakalları titreyen babası. Kırılan tabaklar, küfürler, duvarda patlayan tuzluk... Altına sığındığı yorganın küçücük deliğinden koridorda oturup ağlayan annesini izliyor. Çok sevdiği mor rengi kıskanıyor. Annesine hiç yakışmamış. Çarpılan kapının sesiyle yeniden titriyor. İçinde tam olarak adını koyamadığı bir şeylerin kapı sesiyle birlikte devrildiğini hissediyor.

Hayat yıktı onu. Bilmem kaçınıcı vuruşta. Sabaha karşıydı. Kaldırım taşları döşeli izbe bir ara sokakta. Sokağın girişinden esip gelen yel, bacaklarında dolaştı bir süre. Eteğinin ucunu sağa sola savurdu. Onu ilk, çöplerden karton toplayan adam gördü. Elindeki karton koliyi arabasına atıp yanına yaklaştı. Sutyeninden çatlayıp yayılan memelerine daldı kadının. Sağ eliyle neredeyse kapkara olmuş şakaklarını kaşdı. Kuşkulandı. Etrafına baktı. Kimse görünmüyordu. Bu kez bir kararsızlık yaşadı. Ayağının ucuyla şöyle bir dürttü. Ses yoktu. Vazgeçti.

Sonra sokak köpekleri geldi birer ikişer. Kuyruklarını sallayarak çöpleri karıştırdılar. Kırıntıları kapabilmek için kavgaya ettiler. Kaldırımında yatan kadına yaklaşıp kokladılar. Sağ arka ayaklarını kaldırıp işaret bıraktılar.

Köpekler de gidince güneş tepelerin ardından doğrudu. Karanlığın rahatsız edici tekinsizliği dağıldı. Sokak uyandı. Fırınlara, kafelere açıldı. Mayalı ekmek kokuları yükseldi gökyüzüne. Çayını, poğaçasını alan masasına geçip oturdu. Elindeki telefona gömüldü çoğu. Paylaşımlarına gelen beğenileri hesapladılar. Köpeğiyle yürüyüşe çıkan yaşlı bir adam gördü kadını. Sonra diğerleri toplandı başına. Konuştular, tartıştılar. Sabahın gürültüsü arasında sirenler yankılandı. Mavi ışıklar sokak taşlarını boyadı. Kadının üzerine beyaz bir örtü örttüler.

Yaşlı adam, polisleri İzmir’de yaşayan profesör kızını anlattı. Hayırsız damadından dert yandı. Torunlarını göremediği için

üzüldüğünü belirtti. “Yaşam çok zor.” dedi. Hayat pahalılığına sitem etti. En sonunda köpeğini gösterdi. Sağ arka ayağı aksayan köpeği yolda bulup sahiplendiğini söyledi. Kadın için de çok üzgün olduğunu belirtip çıktı karakoldan.

Çantasını açıp cüzdanını karıştırdılar. Üç yüz on beş lira, bir fotoğraf, birkaç banka kartı, küçük bir kâğıda yazılmış telefon numarası. Kaydettiler. Kimliğine baktılar. Adını yazdılar.

Otopsiyi yapacak olan görevli, kadının üzerindeki örtüyü çekti. Bozulmuş pamuğu andıran vücudu açığa çıktı. Omzundaki morluklara dokundu. Sağ bileğindeki dövmeye baktı. Bir melek dövmesiydi. Altında “Aslı” yazıyordu.

Yüzü düştü. Gözleri yağdı. Akşam yemek yerken sevgilisine anlattı. “Gencecikti.” dedi. “Görsen öyle güzeldi ki! Aslı. Sanırım kızının adıydı.”

Sevgilisi de üzüldü. Sonra çay koydular. Film açtılar. Yarım bırakıp yatağa geçtiler.

Onu almaya Emel geldi. Morg görevlisi, dolabı açıp ölüyü çekti. Kadının yüzü görüldü. Emel’e dönüp, kadının adını söyledi. “Bu, o mu?” dedi. Emel’in yüzü buruştu, gözleri doldu. Kırık bir sesle onayladı. Görevli gerekli evrakları verdi, yapılacakları bir bir anlattı.

Üzerini toprakla örttüler onun. Arınmış, susmuş tenini kumlar öptü. Dualar okundu, haklar helal edildi. Kalabalık dağıldı. Toprağın üstünde otlar büyüdü, çiçekler soldu. Soğuk. Sıcak. Her şey eskidi biraz.

Öğleden sonra telefonu çalıyor Emel’in. Ekranda “Aslı” yazıyor. Açıyor telefonu. “Efendim kızım?” diyor.

“Nasılsın anneciğim, sesini duymak istedim.”

“İyiym kızım.” diyor Emel. “Biraz işim vardı, dışarıya çıkmıştım.”

“İstersen sonra arayayım anne.”

“Hayır,” diyor Emel. “Konuşalım kızım, anlatsana, nasıl gidiyor?”

Telefonu mezarın üzerine bırakıp megafonu açıyor. Duyulsun istiyor.

Aslı, öğretmenlik yaptığı mahalleyi anlatıyor. Öğrencilerin zor yaşamlarını. İyi ya da kötü bir hayallerinin bile olmadığını. Sonra gülüyor. Değiştiriyor konuyu. Bursa’nın güzelliklerinden bahsediyor. Tophaneyi, Cumalıkızık’ı, türbeleri, hanları sayıp döküyor. Emel mezarın üzerinde açmış çiçekleri izliyor. Bir zamanlar okul bahçesinde oturup cips yiyerek gülüşen çocukları görür gibi oluyor.

BENİMLE İNSAN OLURSUN

Toprağı unuttuk
Ekersek
Bire bin vereni.
Ölümüzü kucaklayanı,
Dirimizi besleyeni.
En gizli sırlarımızı bilen odur,
Her hâlimizi gören de.
Dedemizi,
Dedemizin dedesini,
Daha da gerisinin tanığı olan da.
Yaşayan, yaşatan, solduran, olduran;
Ağlatan, güldüren, süründüren...
Ayakta tutan odur ağaçları.
Doyuran odur börtü böcekleri, kuşları.
Avutan odur
Savaşta kocasını ve üç erkek çocuğunu
kaybeden
Dul gelinini öz kızı belleyen,
Kanından olmayan birini evlat edinip,
Üzülmesin diye üstüne kol kanat geren
Tolgonay’ı da.
Tolgonay bunu bilir,
Onun için ona gelir.
İlham veren de odur,
Cengiz Aytmatov’u ölümsüzleştiren de.
Şu kocaman şehirde sesimizi kim duyar?
Biz kimin sesini duyabiliriz gürültüde?
Kim kimi ne kadar tanır?
Kim kimi ne kadar taşır?
Unuttuk doğayı,
Ne şafağın atışına tanık olabiliyoruz
Ne güneşin doğuşuna.
Hasretiz ayın,
Dağın ardından çıkışına
Bulutlarla dansına.
Kaç çocuk yıldız sayar gökyüzünde,
Yedi kardeşi kaç çocuk bilir?
Rüzgâr da ılık çalar mı?
Çobanı olur mu bulutların?
Hâlâ şarkı söyler mi şafakta bülbül?
Doğa her şeye rağmen çağırıyor
“Gel!” diyor
Huzuru bende bulursun,
Bende, insan olursun.

Veli CUMA

NİHAYETİNDE KENDİNE ÜZÜLÜR İNSAN

Kenan ŞAHBAZ

Ben Ayhan.

Çöpçü diyen de oluyor, kâğıtçı da... İkisi de olur, fark etmez. Ne olacak sanki? Karton mühendisi diyecek degiller ya. Çöpleri karıştırıp içinden çıkan kartondur, gazeteydi, hurdaydı, para edecek ne varsa toplar babama götürürüm. İçinde karton olmayan çöpün pek kıymeti yoktur onun için. Bu kıymet sözünü de bizim mahallenin kasabı Fikret ağbiden işittim. İşittim sözünü de... Duydum derim ben normalde. İşittim demem pek. Çoğu zaman duyarım, bazen işitirim. Eski sözcüklere meraklıdır Fikret ağbi. Aslında kendisi oldukça yeni seven bir ağbidir. Yeninin her şeyine meraklıdır amma eski olandan da faydalanmayı bilir. Tarihi geçen etleri değerlendirmek için lokanta bile açtı. Kasaptan daha çok iş yapıyor orası. Hamburgerler, köfteler yapıp başka lokantalara, yemekhanelere veriyor. Döner diziyor, kokoreç sarıyor. Bir nevi tedarikçi. Bak, bu nevi sözcüğü de ondan. Bir gün kasabın önünden geçerken çağırdı beni.

“Genç! Şşşt!.. Gel bakayım buraya kıymetlim!”

Kıymetlim der bana. “Buyur ağbi.” dedim.

İnce badem bıyığından ter sızıyordu. Gözleri kıpır kıpır, pinpon topu gibi bir o yana bir bu yana geziniyordu. Parmakları uzun, her yanı kemikliydi. Hayvan kesmek için de böyle kemikli olmalı adam dediğin, değil mi? Onun yerine babamı koysam hayvan onu devirir dakkada. Boyu anamdan kısadır babamın, benden biraz uzun. Şamarı güçlüdür ama. Artık kime çektiyse. Sanki tüm müdürlerde ve tüm babalarda şamar atma geni var, birinden ötekine geçen. Kafamı dükkândan içeri doğru uzattım. İki eleman ellerindeki koca kemikleri cırl cırl çalışan bir kıyma makinesine atıyordu. Avcı Kudret, sehpanın başına oturmuş çay yudumluyordu o sırada. Duvara asılı dananın et haritasını hayranlıkla izlerken kollarımı sıkıverdi Fikret ağbi. O zaman çok tanıımıyordum ama etten, kemikten iyi anladığından olsa gerek kollarımı ölçüyordu.

“Adın ne senin kıymetlim?” dedi sarı bıyıklı bir gülümsemeyle.

“Ayhan, ağbi.”

“Bizim dükkânın çöpünde arada ambalajlar, kartonlar çıkar, arada uğra da bizim çocuklar sana versinler olur mu kıymetlim?”

“Olur ağbi. Çok sağ ol ağbi!” diye teşekkür ede ede bir kaldım. Arada eğilmeyi de ihmal etmedim.

“Ne demek kıymetlim? Bizim işimiz bir nevi halka hizmet. Sen sokakları çok geziyorsun ya! Arada senden kulaklarını açıp konuşulanları dikkatle dinlemenı isterim. Her gün buraya uğra, işittiklerinden haberdar et beni. Olur mu kıymetlim? Kartonları da alır, gidersin. Bakarsın arada bizim lokantadan yemek filan da yersin.”

“Tamam ağbi. Ne demek ağbi.” diyerek yüklendim kartonları. Kanlıydı, tavuk kokuyordu ama babam için fark etmez nasılsa. Çöpten çıkanın kokusuna bakacak değil ya. Bundan sonra da Fikret ağbinin işiten kulağı oldum sayılır. Bir nevi duymanın yerini işitme aldı ondan sonra.

Açtım kulaklarımı, dinlemeye başladım. Herkes konuşuyor. Kaçak kesimden domuz, at, eşek, köpek etine; renkli maskelerden yasaklara, hükümetten Dünya Sağlık Örgütü’ne kadar söylenip duruyorlar. En çok ölümlerden bahsediyorlar, eski bir mobilyadan konuşur gibi. Eskidiği için vidalarını söküp takım çantasına, kırık tahtalarını da çöpün kenarına attıkları... Ben işitiyorum tabii hepsini. Sayemde de Fikret ağbi. Lokantanın et kaynağı anlaşılmasın diye kasabın iki üç sokak uzağını seçti. Dilin kemiği yok. Konuşurlar. Bazen orada görürüm onu, bazen kasapta. İyi para getiriyormuş ama bizde para yok. Onun için çöpten kazanıyoruz. Babam öyle diyor. Bu zamanda başka iş yokmuş, kala kala milletin çöprü kalmış, biz de orada devreye giriyormuşuz. Asıl başkalarının uzak durduğu yerden kazanılırmış. Bunun için ya gözü kara olacaksın ya uyumlu, der babam. Burun bükmeyeceksin her şeye. Pisliğe de alışık olacaksın mikroba da... Babam kasap dükkânı ilk açıldığı sıralar köftecilik işine merak sardı, üç gün döndü dolaştı, ben bu işi yaparım, dedi. Seyyar. Üç tekerlekli arabanın üzerine mangal ayarlayıp stadın oraya maç günleri gidip gelmeye başladı ama üçüncüde dövüp göndermişler iadeli taahhütlü posta gibi. Hıyarcıyla eski köfteci birlik olup yara kabuğu gibi kanırta kanırta atıvermişler dolmuş durağına. Ne dolmuşçular karışmış ne yolcular. Pazarcı önlüğünü de almışlar elinden, köfteleri de. Geri döndüğünde gözleri şiş, dizleri bükük, yanakları mor, dirsekleri çizikti. Kısacık adamdı, öğretmenin kapa parantezi kadar kalmıştı. Üç gün ayağa kalkamadı. Çöprü annem topladı, alışverişleri ben yaptım o günler.

“Oğlum, bana bak!” dedi bir gün. “İşin içinde

mafya varsa uzak duracaksın. Kâğıt toplarken fazla uzaklaşmayacaksın. Anladın mı beni? Kendi yağımızda kavrulup duruyoruz. Yavaş yavaş, adım adım, çöp çöp açılacaksın. Baktın ki senden güçlüsü var, uzaklaş gitsin!”

Korkmuştu babam. Her zaman korkaktı zaten. Fikret ağbi gibi değildi. Kapıcılık neyine yetmiyor. Hiç değilse onun mafyasına denk gelmedik. Çöp işinde de var ama bizim buralara dadanan çıkmadı daha. Fikret ağbi işleri büyütünce bir iki yere daha şube açmış. Bunun için de devlette tanıdık bulup hasbihal etmek, huzurlarına gitmek, lütfedip teşrif ederlerse yemek davetlerine çağırarak elzemmiş. Müsavat, dedikleri bir adam var. Oğlu polis. Mücahit. Onlar çok gider gelir bunun lokantaya. Arada ışıklı lüks arabalarla dolu adamı toplar gelir, kapatırlar orayı. İş konuşurlarmış. Kapanma dediklerine bakmayın. Onlar hiç kapanmıyor. Ne salgın yasakları ne maske... Parti teşkilatında yerin varsa tamamıdır. Neyse. Bunlar tabii devletin diliyle konuşurlar. Fikret ağbi de bu dilden öğrenir elbet. Bu eski sözcükleri de ondan öğrendim. Gidip geldikçe yeni kelimeler öğrenip dillerine alışıyormuş Fikret ağbi. Onun tavuk kartonu çok olur. Çöpe gitmeden verir bana. O sırada anlatıyor. Seviyor beni Fikret ağbi. İşittiklerimi anlatırken can kulağıyla dinleyip omuzlarımı sıkıyor dana buduna yüklenir gibi. Avcılar kulübüne takılıyor, av eti çıkınca da ilk durak Fikret ağbi. Oradan kırpıntı atık falan çıkınca; söz gelimi işe yaramaz sakatat, kemik ayırır onları. Atmaz. Bazen işte onun dükkânının önünden geçerken kartonlarla beraber bir iki parça poşete koyar, kedinin önüne atar gibi. Verir bana. İyidir ama Fikret ağbi.

Okula eskiden de devam etmezdim pek. Biraz da sevemediğimden. Zaten bize para lazımdı. Müdür de pek sevimsiz bir adamdı. Bir iki mevzumuz oldu kendisiyle. Sınıfta birinin parası kaybolmuş çantasından. Beden dersindeydik o sırada. Ter içinde koştururken hemen beni çağırdılar. Sormadılar bile. Sadece suçlayıp azarladılar. Nesini seveydim ki okulun? İki gün gitsem bir hafta gitmezdim. Allah’tan korkar gibi korkardı babam polisten. Bir seferinde okula göndermiyor diye karakola bildirmişler, polisi kapıda görür görmez beti benzi attı, titremeye başladı, bir anda kökünü kurt yemiş ağaç gibi devriliyordu. Öylece, dümdüz. Apartmandan kovulmanın telaşını duyunca aynı gün kartonların arasından

kuruyup kalmış bir fare ölüsünü kuyruğundan tutup çıkardığı gündeki gibi ensemden tutup son derse yetiştirdi beni. Ama para ihtiyacı başka tabii. Polis kapıya geldiğinde para mı getiriyor? O Mücahit denen adam babadan zengin. Ne diye polis olduysa? Ama sokakta bizim gibisini görse yüzünü çevirir, kenara balgamlı bir tükürük atıp öyle geçer. Babam da onu idare etmeyi öğrendi gel zaman git zaman. Fikret ağbinin lokantasından yarım ekmek döner ısmarlıyor, etini oradan alıyor, hemen aynı gün götürmüyor artık okula. “Arada bir git gözüük, derse gir, başımı derde sokma,” diyor.

Salgın başlayınca herkesin bir bilgisayarı olacakmış, dediler. Babama dediğim dakika şamarı indirdi yüzüme. Bir cıngırtı dolaştı içimde. Bilgisayar biplemesi, radyo cızırtısı gibi bir şeydi. Üzerine dediklerini söylesem anama ayıp olur. Öyle Fikret ağbinin yeni öğrendiği dil gibi değildi onunkisi. Bilgisayar olsa da yetmezmiş zaten, sonradan bildik. İnternet de lazımmış. Apartmanda interneti olanlar var da bilgisayar olmayınca bir işe yaramıyor işte.

Bu Beyza, bizim eski apartman komşumuz Edip Hoca’nın kızı. Annesi de öğretmen. Tabii o evde uzaktan eğitime giriyordur. Bir kere ben de arkadaşımın evinde yanında gireyim dedim

de öğretmen ikimizi aynı ekranda görünce kızdı. Biz niye kurallara uymuyor muyuz? Alıştım tabii azara. Artık etkilenmiyorum. Babamın bildiği tek kural var, para kazanıp geçinmek. Ben de o kurala göre gidiyorum işte.

Mahallenin aşağısındaki top sahasının orada durup nefesleneyim dediğim sırada gördüm Beyza’yı. Kabak gibi ortadaydım. Saklanacak yer yoktu. Ben saklansam çekçek dev bir ışıklı tabela gibi ben buradayım diye bağırıyordu zaten. Gün gibi. Ben kaçıp saklansam çekçeği yok edemem. Hızla uzaklaşayım desem o da olmazdı. Bilmem kaçınıcı çöpün ıvır zıvırını çıkardığımdan epey ağırlaşmıştı. Balkondan seslenip duruyordu Beyza ama ne dediğini anlayamıyordum. Çok durmadı zaten. Ben yürürken o da içeri girdi. Zayıf bir leke gibi silinip gitti sonra.

Apartmanlarının alt katındaki etüt merkezinden çıkan çocuklar sigara içiyordu. Yanlarından geçen ekip arabasını görünce hemen ellerini arkaya saklayıp saygı duruşuna geçtiler. Mücahit. Ekip arabasından inen polis. Sıkıntılıydı. Maskesini zor bela çenesine çekip Beyzaların apartmanına doğru ilerlerken bıraktım oraya doğru bakmayı. İşim vardı benim. Toplanacak kartonlar,

eşelenecek çöpler, bi dolu ıvır zıvır vardı daha. Toplanacak, ayrıştırılacak, götürülecek, satılacak. Ben ilerideki çöpe ulaştığımda Mücahit koluna girdiği Edip Hoca’yı ekip arabasına getiriyordu. Ellerinde iki poşet içinde giysilerle dimdik yürüyordu Edip Hoca. Ekip otosunun yanından geçerken işittim. Bilgisayarda kitaplar mı ne gözükmüşmüş. Bunun için de adam mı götürülür? Neyse. Herkesin yanacağı başka bir derdi var. Benim de... Kamyonlar gelmeden eşeleyecek çöpler vardı hem. Edip Hoca ekip otosunun arka koltuğuna oturtulurken Beyza ile annesi de kapıya çıkmış, kızarık gözlerle arkalarından bakıyorlardı. Üzüldüm. Ama hayat işte. Başkasına üzüntü çok sürmüyordu. Fikret ağbinin dediği gibi nihayetinde kendine üzüldür insan. Çekçeği yüklenecek olan bendim. Babam, dilinde biriktirdiği küfürlerle beni bekler. Banka sıralarının uzadığı kuyruğu geçip sokağa doğru döndüğümde polis arabası hırlaya hırlaya karakola doğru uzaklaştı.

Fikret ağbinin oradan geçerken anlatırım bunları. Belki beğenir de kemiğin etlisinden verir bu kez. Ben Ayhan! Çöpçü diyen de oluyor, kâğıtçı da... Fikret ağbinin kıymetlisi!

DÜŞTÜĞÜM ANDIR

Sen batarken yüreğimde,
Acısını belli etmez bir delikanlılık
Akar kırılğan benliğimde.
Oysa ilk adımında yanarım sensizliğin.
Gece, çığlık çığlığa doğarken
Gönlümü avutan maviyi
Kanatır güneşin tırnakları.
İşte yine geliyorsun
Hem de gökyüzünü kana bulayıp.
Ben ve gece aynı evde,
Sabaha dek...
Paylaşırsız karanlığı katışıksız;
Bir de amansız sevdamızı.
Sana anlatamam ki sensiz öykülerimi
Hayalin tütse,
Düşürür külünü gönlüme;
Yakar, yakar beni küllerin.
Unutsam seni
İçimde, çırılçıplak bir bahara inanmış;
Bir adam donarak ölür.
Gözlerini düşlesem,
Bırakır yükünü yorgun bulutlar,
Derin vadilerine yanaklarımın.
Azıcık, azıcık gülsem...
Hüzün döker sevdanın patikalarına
Sonbaharı yeşerten yapraklar.
Ne zaman seni düşünsem;
Düştüğüm andır, düşündüğüm an...

Sami IRGA

Yepyeni, insanların daha önce hiç yaşamadıkları duyguları yansıtan yapıtlar gerçek sanat yapıtlarıdır. Tıpkı bir düşünce yapıtına düşünce yapıtı denebilmesi için, onun bilinen düşünce ve tasavvurları yinelemek yerine, yepyeni düşünce ve tasavvurlara yer vermesi gerektiği gibi, bir sanat yapıtının da sanat yapıtı olabilmesi için, insanların gündelik yaşamlarıyla ilgili olarak-önemli ya da önemsiz az ya da çok-yeni duygular sunması gerekir. Çocukların ve gençlerin daha önce hiç tanımadıkları duyguları yansıtan sanat yapıtlarından çok etkilenmelerinin nedeni de bundan başka bir şey değildir.

L. N. TOLSTOY

Gerçek sanatı taklidinden en kuşku götürmez biçimde ayıran özellik, ondaki aktarılma özelliğidir. Bir insan, bir başkasının yarattığı yapıtı okurken, dinlerken ya da izlerken herhangi bir etkinlikte bulunmaksızın ve bakış açısını değiştirmeksizin, kendini o yapıtın sahibiyle ve o yapıtı kendisinin kavradığı gibi kavramış, algılamış, benimsemiş öteki insanlarla birleştirip bütünleştiren bir ruh durumu içine girerse, böylesi bir ruh durumu yaratan yapıt, sanat yapıtıdır.

L. N. TOLSTOY

CEBİMDEKİ CEVİZLER

Selahattin AVCI

Boya kutularını kapının önüne yavaş yavaş taşıyordum. Günlerden neydi, hangi saatti bazen aklımdan çıksa da bir yerden gelen kıpırtı, üzerime düşen gölgeler beni o âna götürüyor, her şeyin başladığı dükkânımın önüne, apartmanların arasındaki sıkışmış yere. Navigasyonla bile zor buldum diyenlere kargaya sorsaydınız, diyordum. Yüzüme uzun uzun baktıklarında şaka yahu şaka demekten ötesi yoktu. Ne kargası diyen olmadı, olsaydı, hikâyeyi bir ucundan tutar, anlatırdım. Saçmalayan birine rastladıklarını düşünüp işlerini hızlıca görüp buradan ayrılıyorlardı.

Birisi geldi, dükkâna girmede. Kapının önündeki tabureye oturdu. Buyurun ne istemiştiniz dememeliydim, isteği neyse elbette söyleyecekti. Söylemese de çeker giderdi. İçeriden bir tabure alıp yanına yanaştım.

“Çay içer misiniz?” dedim.

Teldeki kuşlardan yüzünü çevirip oluru aldım. Nalburdan bir şeyler almaya değil de dinlemeye gelmişti. Çayları getirdikten sonra lafa girdim.

“Teldeki kuşlar ne güzel hizalanmış, aralarındaki mesafe cetvelle çizilmiş, birbirlerine dönüp baksalar bile öylece duruyorlar, sessizce bakıyorlar, ne güzel değil mi?”

Bu durumun güzel olduğuna inanmam onun da inanmasını istememde ne sakınca olabilir. Dudaklarından dökülen “Güzel görünüyorlar.”ın dışında sakinliği teldeki kuşlardan farklı değildi. Aramızdaki mesafe, kuş bakışı nasıldı acaba?

“Bunlar serçe, daha çoklarını ağaçta düğün yaparken seyredin. Zaman zaman gittiğim bir ağaç altı var. Bazen akşamüstleri uğrak yerim oluyor. Şehrin gürültüsünü alıp götürüyor.”

Serçeler dışında aklımdakiler bıçak gibi kesiliyor. Düşünsenize şehir gitmiş, aklımdakiler uçmuş, serçeler yerinde.

“Kargalar pekâlâ, onlar da sizi alıp bir yerlere götürdükleri oluyor mu? Nereden bir gak gak gelse azabımla buluşuyorum. Sizdeki düğün bayram, ağaç altıları... Bende cenaze alayı.”

“Nedir bu kargalarla alıp veremediğiniz?”

“Maalesef bundan bir yıl önce benimle mesafeyi bozan bir karga oldu. Sizin oturduğunuz yere ceviz düşmüştü, düşer düşmez ikiye ayrıldı. Hani bu ince kabuklu olanlarından ağzına alıp azıcık ısırıldığında çıt diye kırılanlarından. Ben de öyle

yaptım, ağzıma götürdüm, yarısını yedim. Diğer yarısını da yerken nereden geldiğini anlamadığım karga ağzımdan cevizi kapmaya çalıştı. Elimin tersiyle kargaya vurdum. İnanın bunu yapmak istemezdim, telaştan ne yaptığımı bilmiyordum. Ceviz bir tarafa gitti gitmesine ama karga bir tarafa gitmedi, şöyle havada bir sendeledi ya da bana öyle geldi.”

“Kaçsanıza, niye kaçmadınız?”

“Kaçmaz olur muyum? Hemen içeriye girdim. Kapıyı kapadım. Lavaboda yüzüme hızlıca su çarptım. Alt dudağımın kenarını da gagalamış, peçeteyle bastırdım. Dudağım biraz kanamıştı. Olur böyle tesadüfler mi demeliydim. Aslında olmaz. Konduramadım ama kendi kendime de güldüm. Kapı açılmıştı. Kimse yok mu dediklerinde müşterinin yanına doğru gitmemle beraber karga açık kapıdan hızlıca üstüme hücum etmesin mi? Ne yapacağımı yine bilemedim. Müşterinin bağırsıkları, bende imdatlar, gaklamalar derken zar zor dışarıya çıkıp oradan da yan taraftaki berbere daldım. Berber, bende telaşa baktı. Makas bir anlığına sustu, ‘Karga beni kovalıyor!’ deyince makasın saçtaki kırtlaması devam etti. İçeriden kapıyı tutmasam buraya da girebilirdi. Sırtımı bana döndü Muharrem Usta, gülmesini benden kaçırıyordu, ‘Karanfil yağını eline, yüzüne iyice sür,’ Bunları kesik kesik söyledi. Ona inanmadım. İnanmayı çok isterdim.”

Teldeki serçelerin durmaya devam ettiği yerde, çaylarımızı ikinci kez tazeliyorduk. Benden bir şey istemedikçe sormaya hiç niyetim yoktu.

“Sonra ne oldu?”

“İçeride kara kara düşünürken ağaçtaki karalıklar büyümeye başladı. Bizimki bütün arkadaşlarını toplayıp getirmiş. Makas hepten sustu. Muharrem Usta, ayvayı yedik dese de ayva sadece bana aitti. Peş peşe su içtim. Kaç bardak içtiğimden emin değilim. Su içerek savaşa hazırlanma ya da boğazıma takılan ayvayı mideme yollama sıkıntısı içindeydim. Berber çırağının başını okşadım. Sen çocuksun sana bir şey yapmazlar. Savaşta çocuklara dokunmazlar, korkma. Gidip benim dükkânın kapısını kilitte, bir de al şu parayı hepsine ceviz al. İnce kabuklu olanlarından, hani şu ağızda çıt diye kırılanlarından. Bu savaşta dokunulmazlığının olduğunu anla. Muharrem Usta da söylediklerimi onayladı, insanın insana ettiğini, kuşlar etmez. Cevizlerin

birazını avuç avuç o tarafa fırlattım. Gücümün yettiği kadar bulundukları ağaca ulaştırmaya çalıştım, birazını da yola. Arabaların üzerinden geçip cevizleri kırmalarını istemem iyi niyetimin göstergesiydi. Bekledim. Beklediğime değdi. Gittiler. Kalan üç beş cevizi de cebime koydum, dışarıda ne olur ne olmaz.”

“Sizi o gün mü terk ettiler?”

“Evet. Arada bir buraya gelirken cebimde ceviz taşıyorum, alışkanlık oldu. Birkaç ay kafam yukarılarda dolaştım. Ağaç tepelerinde, direklerde, balkon demirlerinde, sundurmalarda... Zamanla kafam aşağılara indi. Azaldı. Şimdilerde ara ara yine yukarılarda dolaşıyorum, bu da alışkanlık oldu.”

“Bu arada siz ne alacaktınız?” Nasıl olsa söyleyeceklerim bu kadardı. Umarım, uydurduğumu düşünmüyordur.

“Bir şey almayacağım. Teldeki kuşları görünce biraz oturmak istedim. Kendi kendime dedim ki ne zaman giderlerse ben de giderim. Kuşlar bazen insanı yoldan alıkoyar. Ben de hikâyenizi aldım, cebime koydum. Ceviz büyüklüğünde. Sizininkiler çoktan gitmiş, benimkiler teldeler hâlâ. Çaylarımızı içmeye devam edelim.”

Yaratıcının
duygusu
izleyiciye,
dinleyiciye geçtiği
anda sanatla
karşı karşıyayız
demektir.

L. N. TOLSTOY

TAŞIN GÖLGESİNDE

Merve KARATAŞ

(Adana Kız Lisesi)

Güneş göğe doğru yükselmiş, köyün taş evlerini aynı renge boyayan bir ışık yaymıştı. Yazın son günleriydi ama hava hâlâ yakıcıydı. Köyün en eski sokaklarından birinde, iki kadın yıllardır yaptıkları gibi taşın dibindeki serinliğe sığınmışlardı. Birinin dizlerinin üstünde desenli bir etek, diğerinin elinde baston... İkisi de başlarını beyaz örtülerinin altına saklamış, bir şeyler fısıldaşıyordu. Öyle sessiz, öyle kendi hâllerindeydiler ki, yanından geçen bir yabancı bile bu sohbetin kaç yıldır sürdüğünü tahmin edebilirdi.

Emine ve Adile... Köyde isimleri ayrı anılmazdı. Aynı sokakta büyümüş, evlenmiş yaşlanmışlardı. Emine yıllar önce eşini kaybetmiş, Adile ise son yıllarda hesaplamayı unuttuğu kadar çok hastane yolculuğu yapmıştı. Ama ikisi de hayatın yükünü birbirine dayanarak taşımıştı.

O gün Adile, zor hareket eden dizlerini taşın yanına yerleştirirken hafifçe inledi. Emine bunu duymazdan gelmedi ama “Nasılsın?” diye sormadı. Çünkü bazı soruların cevabı belliydi. Bir insan her gün aynı ağrıya uyanıyorsa, nasıl olduğunu sormak, cevabı önceden bilinen bir bilmeceydi.

Dakikalarca konuşmadan oturdular. Taşın serinliği sırtlarına vuruyor, güneş kayaların

yüzeyini yakıyordu. Derinden gelen hafif bir rüzgâr, örtülerinin ucunu hışırdatıyordu. Sonunda Adile başını biraz Emine’ye yaklaştırdı.

“Doktora gideceğim gene ay sonunda...” dedi kısık sesle.

Emine bakışlarını yere indirdi.

“Git de bakalım,” dedi, “belki bu sefer içini rahatlatırlar.”

Adile hafifçe güldü, kendi hâline güler gibi. “Rahatlatmak... Biz onu küçükken yaptık Emine. İnsanın içi bir daha eskisi gibi olmuyor.”

Emine, Adile’nin yüzünü göremese de gözlerinin nemlendiğini sezdi. Konu sağlık olunca, konuşmalar hep aynı yere çıkıyordu; eksilenlere, kalanlara, geçen zamana... Bir süre sonra Emine taşın üstünde avuç içi kadar bir toprak parçasını parmağıyla dürtüp şöyle dedi:

“Benim oğlan yine aramadı. 3 ay oldu herhâlde.”

Adile, başındaki örtüyü düzeltti. “Şehirdir, yoğundur... Buralar gibi değil ki.”

“Öyle,” dedi Emine, “ama anne sesi unutulur mu? Benim annem öldüğünde bile sesi kulağımdan gitmedi yıllarca. İnsan annesini nasıl unuttur?”

Bir kuş taşın üzerinde kısa bir süre kondu. Emine göz ucuyla ona baktı. “Şimdi biz çocuk olsak,” dedi, “bu kuşu takip eder, yuvasını bulurduk. Bak şimdi bir kuşa bile bakmaya üşeniyoruz.”

Adile başını hafifçe salladı.

“Bizim çocukluğumuz çocukluktu Emine. Ayakkabı yoktu ama dünya vardı. Şimdi dünya

var ama çocukluk yok.”

İkisinin de boğazı düğümlendi. Anıları tazeleyince, kaybettiklerinin ağırlığı sanki daha da artıyordu. Taşın dibine çekilen gölge biraz daha küçülürken, Emine yavaşça bastonunu eline aldı. Taşın kenarındaki oyuğa hafifçe dokundu.

“Bu taş var ya,” dedi, “ben gelin geldiğimde de buradaydı. Daha gençtim o zaman. Koca köye sığmazdım. Şimdi köy bana büyük geliyor.” Adile gözlerini kapattı, hafifçe nefes aldı. “Ben bu taşa çok şey söyledim Emine. Bazılarını sana bile söylemedim.”

Emine, Adile’ye dönüp bakmaya cesaret edemedi. İnsan bazı yükleri paylaşırken bile bir sınır koyardı. Ve ikisi de o sınıra ihtiyacı olduğunu bilirdi. Bir arı, kayaların arasında gezindi. Adile bastonunu hafifçe toprağa vurdu. “Ben gidip yemek koyayım.” dedi. “Hava kararmadan gider, yine hastaneye yazdırırım adımı.”

Emine kalkmadı. Oturmaya devam etti. Taşa dayanmak, eve dönmekten daha kolay geliyordu bazen. “Ben biraz daha otururum.” dedi. “Belki oğlan arar.”

Adile, Emine’nin içindeki bekleyişi ilk günden beri bilirdi. Ama hiçbir zaman, “Boşuna umut etme!” demedi.

Bu köyde umut, insanın soluk borusuydu; umut bitti mi nefes de biterdi. Köyde yıllar geçiyor, taşlar bile yaşlanıyordu. Ama iki kadın hâlâ aynı yerde, her gün aynı saatlerde buluşuyordu. İnsan bazen sadece biriyle aynı gölgenin içinde durarak hayata dayanırdı. Ve o gölge, güneş batana kadar yerinde öylece kalırdı.

YALNIZLIĞIM BENİM EN İYİ ARKADAŞIM

Elif Naz SAĞAR

(Kozan Lisesi)

Kasımın sonlarıydı. Yavaş yavaş gelen soğukla birlikte ona kenetlenmiş yalnızlığım da geliyordu. Ne yazık ki her yıl bunu yaşıyorum. Sanki artık kimse umursamıyordu sahil kasabasında yaşayanları. Fakat bu yıl gözüme farklı geldi etraf. Oysaki farklı olan, benim içimdeki duygular ve hiçbir zaman dinmeyen yalnızlığımı.

Bu yıl kimim kimsem gelmemişti. Gün batımına karşı yılın son yolculuğuna çıkmak için yola koyuldum. Sahil kenarına gelmiştim. Kayığın ipini aldım, suya çekmeye başladım ama dostlarımla ve yakınlarımla çektiğim kayığı bu sefer sadece ben çekiyordum. Çekerken çok zorlandım. Kayığın yükünden değildi zorlanmam. Sanki yalnızlığım ruhumla birlikte kayığın içine oturmuştu. Bir ton taş varmış gibiydi. O zaman anladım, o bir ton

taş benim yalnızlığımın simgesiydi. Eninde sonunda kayığa bindim ama yine bir şey eksikti. Kürekleri tek başıma ben çekiyordum. Önceden olsa dostlarımla kahkahası bile yeterdi ilerlemek için. Çektiğim kürekle geriye gidiyordum, başladığım yere. Suyun üzerinde değil de kuru bir toprağın üzerindeydim sanki. Olmuyordu, durdum; her şeyin farkına vardım. O an içimdeki yalnızlığı dışa vurmak istedim; sesim duyulsun istedim. Sesim çıkmadı. İyice sessizleştim, evin yolunu tuttum.

Eve giderken bir şey fark ettim. Kayıkta bağırdığımda sesim çıkmamıştı ama iyi gelmişti. Dünyaya karşı bir anda gözüm açıldı. Evet, yine mutsuz ve yalnızdım ama en azından başa çıkmaya çalışıyordum. Akşam olmuş, daha eve bile varamamış, çok yorulmuştum. Bir tümsek buldum,

yalnızlığımınla oturdum. Etrafta kimseler yoktu. Sadece ben ve yalnızlığım vardı ama bugünden sonra alışacaktım. Biraz düşündüm. İçimdeki yalnızlığımın sesi çok tanıdık gelmeye başladı. Bu sefer sadece yalnızlığımın sesini dinlemek istedim. Ertesi gün ilk işim kayığa binip açılmak olacaktı, eve gittim ve yattım.

Uyandığımda hemen sahile inip kayığa bindim, açıldım. Biraz ilerledikten sonra çünkü konumuma gelmişim. Durdum, yalnızlığımınla sohbete başladım. Uzun bir süre konuştuktan sonra rahatladım.

Aylar, yıllar geçti. Hayatıma böyle uçsuz bucaksız bir yerde sessiz sakin devam ettim. Aslında ben o kadar da yalnız değilmişim. Alışmıştım artık. Yalnızlığımınla birlikteliğimiz, ölüme kadar böyle sürecekti.

GÜN BATIMI

Nisanur KÜNTAŞ

(Kozan Lisesi)

Bazı dostlar kalıcı mı bilmiyorum ama on dokuz yaşında olmama rağmen hiç arkadaşım olmadı. Herkes benden kaçıyordu, ağladığımda dalga geçerlerdi, iftira atarlardı hatta zorbalanırdım. Gün batarken kendime sordum:

“Neden, neden sevilmiyorum?..”

Yine ağladım. Bu defa odamda, yalnız başımaydım. Evde kimse yoktu. Annem komşudaydı, babam Bursa’da çalışıyordu. Küçük kız kardeşim dışarıda, arkadaşlarıyla oynuyordu.

Gözyaşlarımı sildim. Sonra banyoya girdim, aynaya baktım.

“Her şey buraya kadarmış, Sonay. Herkesin dediği gibi kimse seni sevmeyecek.” dedim kendime. Gözlerimden yaşlar akmaya başladı. Saçlarım dağınık ve kıvrık olduğu için çok kötü görünüyordu. Banyodan çıkıp odama girdim. Son bir kez odama, yatağıma baktım. Yatağımın yanındaki beyaz masama, en sevdiğim kitaplarıma... Canım odam, canım kitaplarım! Yerdeki oyuncak pelüş tavşanıma takıldı gözlerim, onu kucağıma aldım, başını okşadım. “Hepinizi, her şeyi çok özleyeceğim.” dedim. Sonra kitaplığın yanında duran çantamı koluma taktım, ardından şarjda duran telefonumu aldım.

Anneme,

“Anne, ben Pervin kuzenimde kalacağım, haberin olsun.” diye mesaj gönderdim. Beyaz ayakkabımı giyip evden çıkarken annemden mesaj geldi. Telefonu açtım, mesajı okudum: “Tamam kızım, git.” Telefonumu çantama koydum, yolun kenarında dolmuş bekledim. 5 dakika sonra dolmuş geldi, yanımda durdu.

Dolmuşta kimse yoktu. İç sesim, ‘Korkma, bugün yaşamının son günü. Sakin ol Sonay, sakin ol!’ dedi.

“Bir öğrenci...” dedim, parayı uzatırken sesim titriyordu. 40 yaşlarındaki siyah saçlı ve sakallı şoför, «Nereye gideceksin evladım?» dedi.

“Sahilin oralarda bırakır mısınız?” dedim. Gülümseyerek, “Tamam.” dedi. Nazik, iyi biri gibi duruyordu fakat ben yine de korkuyordum. Çünkü burası Türkiye idi. Kadınların acımadan öldürüldüğü bir ülkedeydim. Gözlerimi kapattım. İçimden, ‘Sakin ol, ölümün bir erkek tarafından değil, kendi ellerinle olacak.’ dedim, yavaşça gözlerimi açtım ve gün batımını izledim.

Sahile yaklaşınca “Müsait bir yerde...” dedim. Dolmuştan inince derin bir nefes aldım. Sahildeki boş banklardan birine oturdum. Deniz dalgalıydı, hafif bir rüzgâr esiyordu. Dağınık saçlarımı düzelttim, akan gözyaşlarımı sildim.

Biraz uzakta, denizin içindeki kocaman taşı fark edince ayağa kalktım, taşa doğru yürüdüm. Denize girdim, taşa yaklaşıncaya bazı yerlerinin pembe olduğunu fark ettim. Taşın üstüne oturdum. Telefonumu çantamdan çıkardım, “Ah Canım Sevgilim” şarkısını açtım:

“Saçların ıslanır, ellerin bana bağlanır
Utanır söylemez, diz çöküp sana yalvarır
Dudakların bana nasıl da yakınken öyle
Bu rüyadan biri beni uyandırır
Saatler geçmiyor, bu rüzgâr artık esmiyor
Bana senden kalan hatıralar da yetmiyor
Ellerim üşüyor fotoğraflar konuşmuyor
Bu zalim dünyada hiçbir şey beni ısıtmıyor
Bir sahne kurmuşum, Kadıköy’de
buluşmuşum

Seninle ağlayıp saatlerce konuşmuşum
Verdiğim sözleri birer birer unuttum
Üzgünüm sevgilim düşlerimde
savrulmuşum.”

O sırada sahildeki iki kızın bu şarkıya eşlik ettiğini fark ettim. Şarkı bitince yanıma geldiler. Uzun boylu, dalgali, siyah saçlı kız, düşünceli bir şekilde bana bakıyordu. Yanındaki kızın saçları sarı, gözleri kahverengiydi.

“Senin burda ne işin var?” dedi nazikçe.

“Gün batımını izlemek için geldim.” dedim, fakat bana inanmıyormuş gibi baktılar. Sanırım, denize intihar etmek için geldiğimi anlamışlardı.

Sarı saçlı kız bana biraz yaklaştı, “Neden ağladın?” dedi. Ne diyeceğimi bilemedim. “Toz kaçtı.” desem eskimiş bir yalan olurdu, gerçeği söylesem intihar etmemi engelleyeceklerdi.

«Şey!..” dedim. “Ben evde sıkıldım, sonra buraya geldim. Buralarda bir yerde köpek saldırdı. Ben de çok korktum, ağladım.”

Siyah saçlı kız inanmamış gibi bana baktı. “Pek inandırıcı değilsin.” dedi.

Anlamasınlar diye, “Neden inandırıcı değilmişim?” dedim.

“Buralarda köpek olmaz.” dedi.

Sarı saçlı kız, “Bence başka bir şey var.” dedi.

Sinirlenerek “Yok bir şey!.. Gidiyorum ben.” dedim.

Sarı saçlı kız, “Dur!” dedi. “İsmin ne?”

“Sonay.” dedim. Kız samimi bir gülüşle, “Nida, arkadaşım da Miray.” dedi.

Miray, “Sen buraya intihar için geldin değil mi?” dedi.

Şaşkın bir şekilde, “Nereden anladın?” dedim.

“Anlamamak imkânsız. Saçın başın dağınık, bir de ağlıyorsun. Konuşurken de sesin titriyor.”

Nida gülümseyerek “Miray psikoloji

okuyor.” dedi. Miray yaklaştı, sonra sımsıkı sarıldı bana. Öyle bir sarıldı ki içim bir an sıcacık oldu. Sarılmayı bıraktı, gözlerimin içine baktı.

“Neden intihar etmek istiyordun, neden canına kıyacaktın?” dedi. Bir anda ağlamaya başladım. Elimin tersiyle gözyaşlarımı silmeye çalışıyordum. Nida elini omzuma attı, “Ağla, içini dök ama canını kıyma.” dedi. Biliyordum beni engelleyeceklerini.

“Ama hayattan bıktım, kimse beni sevmiyor!” dedim. Ağladığım için cümlelerim tam çıkmıyordu. Nida, “Gel, şurdaki banklara oturalım. Anlat, içini dök.” dedi.

“Taşlarda oturalım mı? Denizin dalgaları ayağıma gelince güzel hissettiriyor.” dedim. İkisi aynı anda “Tamam!” dediler. Beni ortalarına alıp kollarını omuzuma attılar. Miray bana döndü, “Eee, anlat bakalım, neden intihar edecektin?”

“Hayattan sıkıldım, kimse beni sevmiyor, sürekli zorbalanıyorum. Bir keresinde okulda bir kız beni öldürmeye çalışmıştı, ne kadar çirkin olduğumu söylemişlerdi.” dedim ağlayarak. “Hiç mi annene demedin?” diye sordu Nida.

“Dedim ama umursamadı.” diye cevap verdim. Nida sinirli bir şekilde, “Annen nasıl hiç umursamaz ya? İnsan yardım eder.” dedi. Ağlayarak «Bir keresinde bana ‘sen nasıl bir evlatsın?’ diye bağırıyordu.” dedim. Üzgün bir şekilde bana baktılar. Sonra gün batımını izlediler, bir süre sessizlik oldu. Miray, “Bundan sonra ayrılmayalım, biz senin kardeşin gibi oluruz. Artık acılarını, yaşadıklarını geride bırak.” dedi. Bu cümle içimi ısıtmıştı. Yüzümde gülücükler oluştu.

Nida heyecanlı ve mutlu bir şekilde, “Artık üçümüzüz.” dedi. Onların dediklerini yapacaktım, acılarını geride bırakacaktım.

Nida, “10 yıl sonra gün batımında yine bu taşa oturalım mı?” dedi. Miray’la birlikte olumlu bir şekilde kafa sallamıştık.

***

Gün batıyordu. Her şey çok güzeldi. Aklıma tüm acılarımın bittiği geldi. En son 10 yıl önce intihar etmek için gelmişim buraya ama bu sefer hayatımı yaşamak için geldim. Artık huzurlu ve mutluydum. Denizin içindeki büyük taşa doğru ilerledim, sonra oturup Miray’la Nida’yı bekledim. Aradan 10 dakika geçmeden gelmişlerdi. Nida, “Biz geldik!..” diye bağırıyordu. Mutlulardı. İkisi hayatımı güzelleştirmişti. Bu gün batımı acılarımı geçirmişti. “Hoş geldiniz!” dedim.

Gelip yanıma oturdular. Sadece gün batımını izlemiş ve aynı anda başardık demiştik.

KARLI BEYOĞLU

Fatma Su YILMAZ

(Adana Kız Lisesi)

Arkada bir David Bowie plağı çalıyor, odadaki iğrenç renkli sarı lamba bazen yanıp yanıp sönüyor, bazen daha da parlıyordu. Çok da umurumdaydı ya! Sevgilimin sesi artık mutfakta çınlamıyordu. Elimdeki likör kaçınıcı şişemdi, bilemiyorum. Yırtık pırtık paltom -varlıklı olmama rağmen yenisini almak için fazla uyuşuk olduğum paltom- Tanrı bilir evin hangi dağınık köşesinde. Kimin umurunda? Sevgilimin yokluğunda o paltoyu giysem bile yeterince üşüyordum. Sevgilimi arar gibi mutfak kapısına uzun uzun baktıktan sonra yavaşça ayağa kalktım. Dizlerim tir tir titriyordu. Ellerim buz torbalarından farksızdı. Ne yalan söyleyeyim, Lavinya gidince aptal herifin tekine dönmüştüm. Ne cüzdanımdaki milyonlar ne de malım mülküm

başladım. Yine tir tir titriyordum ama beni üşüten şey kar ve soğuk değildi, Lavinya'nın yokluğuydu. Yürürken duraksadım, aklıma bir anı gelmişti...

Beş sene önce, Lavinya ile aynı sokakta, aynı mevsimde ve aynı havada birlikte yürüyorduk. Gözüm ara sıra Lavinya'nın başına düşen minik kar tanelerine kayıyordu. Garip de olsa bu görüntü gözüme güzel görünmüştü. Lavinya'nın ortalığı izleyen okyanus misali gözleri birden bana kaydı, alaycı şekilde kısıldılar. Sonra Lavinya dudaklarını yaladıktan sonra konuşmaya başladı:

"Nereye daldın Bartu Beyciğim?" sorusu üzerine irkilmiştim.

Utana sıkıla kıpkırmızı şekilde konuştum: "Biliyor musun Lavinya, beyaz sana çok

yakışıyor..."

Lavinya ses tonumu duyunca pişkin pişkin sırttı:

"O ses tonu da ne öyle? Utandın mı yoksa!" dedi ve gülmeye başladı.

Bense sırtıp şakasına omzuna vurdum: "Hadi be ordan!"

Mutluluğum 5 yıldan fazla sürmedi.

Lavinya'yı kendinden çok sevdiği orkestra arkadaşı kıskançlıktan dolayı boğarak öldürdü. Yıkıldım. Lavinya'ya son kez veda ederken onun cansız bedenine giydirdikleri kefene baktım. Soğuk ama titrek bir sesle konuştuğumu hatırlıyorum:

"Baksana Lavinya, fikrimi değiştirdim. Beyaz sana hiç yakışmıyor."

Bu acı verici anıyı hatırladıktan sonra geçmişin yüküyle ağır ağır evin yolunu tuttum. Yine Lavinya'nın en sevdiği mevsimde en sevdiği sokaklardan geçtim ama Lavinya yoktu.

Sessizce eve girdim sonra. İçimde yanan deli bir özlem ve kalbimdeki boşlukla. Tekrar hatırladım kadının gidişinin sessiz olduğunu, tekrar hatırladım kadının gidişinin acı verici olduğunu.

KAPIDA İKİ KUŞAK

Ahsennur BİLİCİ

(Kozan Lisesi)

Köyün pek işlek olmayan ama en çok hatıra biriktiren sokağında eski bir kahvehane vardı. Duvarları yıpranmış, kapısı yılların izinden solmuş ama hâlâ canlı bir maviye tutunuyordu. Kahvehanenin önündeki taburenin üstüne bir çocuk oturmuştu. Yün kazağı rengârenkti. Yüzünde merakla hüznün arası bir ifade vardı. Çocuğun adı Kerem'di, daha 10 yaşındaydı ama sanki kafasında büyüklerin düşünceleri geziniyordu. Sabahları buraya gelir, sessizce oturur ve bütün sokağı

izlerdi. İnsanların geçişini, tavukların koşuşturmasını, rüzgârın taşıdığı tozları... Her şey ona bir hikâye gibi gelirdi.

Mavi kapının açılan tarafında ise yaşlı bir adam duruyordu. Kerem'in dedesiydi. Omuzları çökmüş, eli bastonuna dayanmış ama gözleri hâlâ çok şey anlatıyordu. Gençliğinde bu kahvehaneyi kendisi işletmiş, yıllarca komşularıyla çay içip sohbet etmişti. Şimdi ise kahvehane pek uğranmaz bir yer olmuştu. Yeni nesil başka alanlara, başka mekânlara yönelmişti.

Dede, torununa bakarken içinden hep aynı cümle geçirdi:

"Benim yolum bitiyor ama onunki daha yeni başlıyor."

Kerem de dedesinin kendisini izlediğini

hisseder ama hiç belli etmezdi. Çünkü dedesi hâlâ güçlü, hâlâ eskisi gibi dimdikti.

Bir gün Kerem yavaşça sordu:

"Dede, bu kapı neden hep mavi?"

Yaşlı adam gülümsedi:

"Çünkü mavi umudun rengidir, insan umut ettikçe kapılar kapanmaz."

O an Kerem'in gözleri parladı. Belki de bu yüzden her sabah buraya geliyordu. Belki de o mavi kapı, ona söyleyemediği şeyleri sessizce anlatıyordu. Sokakta hafif bir rüzgâr esti, dedenin ceketi dalgalandı, Kerem'in saçları uçuştı. İkisi de bir şey söylemedi ama sanki aynı şeyi düşündüler. Bu eski kahvehanede yıllar geçse de kaybolmayan bir sıcaklık vardı.

Bir çocuk ve bir dede... İkisi de kendi zamanlarının içinde, aynı kapının önünde hayatı bekliyordu ve mavi kapı, her gün yeni bir hikâyenin başlangıcını fısıldıyordu.

KUŞBAZ REMZİ

Muzaffer ÖZEN

Beni hayal âlemine sürükleyen bir kuşçumuz vardı, kararmış çinko kaplı, toprak damlı, loğ taşlı evlerin sıralandığı sokağımızda. Kuşbaz Remzi derdi mahalleli ona. Omuz kemiklerinin üzerinde ince bir boyna oturmuş, kemikleri sayılan, etleri çekilmiş koyu esmer bir yüzle kaplı bir başı vardı.

Kafası usturayla kazınmıştı. Burun ile üst dudak arasına yer yer kırçillaşmış kalın bir pos bıyık yerleşmişti. Ellerinin kemikleri sayılırdı. Uzun ve kamburumsu bir boy, beyazlaşmış kalın kıllarla kaplı bir göğüs, düğmesi kopuk, kırışık gömleğinin aralığından yansırı gözlerle.

Dişleri sayılıydı ağzında. Yüzü, yılların bir şeyler saklayan sisli bulutlarıyla kaplıydı sanki.

İki katlı, sağı solu sıva ve boyadan payına düşeni almamış bir evin damında, kulübeden bozma, üstü paslı tenekelerle kaplanmış damın altındaki bir odacıkta geçirirdi yaşamını Kuşbaz Remzi. Kırık bir camla kaplı daracık bir penceresi vardı bu kulübeciğin. Bu pencereden

giren solgun ve cansız gün ışığı loş odayı biraz olsun aydınlatırdı.

Kırık dökük tahta parçalarıyla kaplanmış; paslı çivilerle tutturulmuş oda kapısı hafif bir rüzgârda bile inilti seslerle sallanır dururdu. Bir ayağı kırık masanın üzerinde tabak, çatal, kaşık, plastik bardak, su dolu bir sürahi bulunurdu. Aşağıda masanın alt tarafında bir pompalı gaz ocağı, çaydanlık, gazete kâğıtları yer alırdı. Yer yer çatlak siyah betonla kaplı zeminde zeytin çekirdekleriyle ekmek kırıntıları sırtırdı arsız bir gülüşle.

Bütün varlığı güvercinleriydi. Kuşbaz Remzi'nin on beş kadar güvercini vardı. Güvercinler eğitimliydi. Havada sert dönüşler yapar, takla atardı Kuşbaz Remzi'nin güvercinleri.

Zaman onlarla güzeldi. Hayatını güvercinleriyle paylaşırdı. Onlarla olmak, onlara yem, su vermek, tüylerini temizlemek en zevkli işiydi Kuşbaz Remzi'nin.

Güvercinleri eline alır, onları bir evlat gibi sever, okşar, gagalarından öperdi.

Kuşbaz Remzi, akşam serinliğinin çöktüğü saatlerde güvercinleriyle olan gösterisine başlardı. Önce güvercinleri birer ikişer gökyüzüne salardı. Sonra, ucuna beyaz bir bez parçası bağlı; uzun ince bir çubuğu göğe doğru

kaldırır; sağa sola, öne arkaya bir süre sallardı. Biraz zaman geçtikten sonra görev sırası “parlakçı” güvercine gelirdi. Sürekli tutulup sallanmaktan dolayı kanat tüyleri dökülmüş, neredeyse derisi görünen parlakçı kuşunu gökyüzüne doğru sağı sollu salları; gökteki kuşlara “parlak çekerdi”.

Parlakçı kuşu gören gökyüzündeki güvercinler, kuvvetli kanat çırpışları ile kimi takla atarak, kimisi bir mızrak gibi süzülerek Kuşbaz Remzi'nin ayakları etrafında toplanır; yerdeki yemleri kendilerine özgü sesler çıkararak yerlerdi.

Çocukluk yıllarımın bu heyecanlı macerasını, karşiki damdan, sıcak yaz akşamlarının serinletici tahtı olan cibinlikli kerevete uzanarak, başım ellerimin arasında doyumsuz bir mutlulukla seyredirdim.

Kendimi; güvercinlerin kanadında oturup gökyüzüne hükmeden bir kral olarak düşlerdim. Babamın, soğuk kış akşamlarında kor ateşin külleriyle kaplı kömür mangalının başında anlattığı Zümrüdü Anka efsanesinin bir kahramanı olmayı isterdim hep. Zümrüdü Anka'nın sırtında Kaf Dağı'nın bilinmezliklerle dolu coğrafyasında gezinme düşü bana tarif edilmesi mümkün olmayan sonsuz mutluluklar yaşatırdı.

İKİ YAKA BİR NEHİR: SIKIŞMIŞLIĞIN PORTRESİ

Ozan ERKMEN

Güneş, Toroslar'ın doruklarından öfkeli bir mızrak gibi fırlamış, Çukurova'nın bereketli bağrına, Adana'nın tozlu yollarına abanmıştı. Gökyüzü daha şimdiden süt beyazı bir sıcaklıkla çalkalanıyor, hava ağır bir kurşun gibi ciğerlere doluyordu. Tepebağ'ın o yorgun, o bin yıllık taş duvarları, gece biriktirdikleri nemi dışarı kusuyor; sokaklar toprak, taze fırın ekmeği ve narenciye çiçeği kokusuyla harmanlanıyordu. Bir yanda Seyhan Nehri'nin uykulu akışı, öte yanda uyanan şehrin uğultusu... Her şey ama her şey, o sarı sıcaklığın altında devasa bir destanın parçası gibi kımlanıyordu.

Ozan, inşaatın tepesinde, gökyüzüyle toprak arasında asılı kalmış bir kartal gibi duruyordu. Yanındaki eskimiş termosun kapağını çevirdi, buharı tüten sıcak çayı kapağa doldurdu. Gözlerinde ise bitmek bilmeyen bir açlık vardı. Aşağıya, sokağın damarlarına bakıyordu. Sokak ki; toprağın nabızı, insanın aynası, hayatın ta kendisiydi. Oradan yükselen gürültü bir kaos değil, binlerce yıldır süregelen bir senfoniydi. Bir esnafın paslı kepengini çekerken çıkardığı o ses, karşı damdaki bir güvercinin kanat çırpışına karışıyor; bir çocuğun yalınayak koştuğu kaldırım taşları, güneşin altında kor gibi parlıyordu. Ozan'ın içinde bir sızı vardı; aylardır kapalı kapıların, soğuk ekranların ve kurgu masalarının ardında birikmiş bir sokak özlemi... O tozun içine girmek, o ter kokusuna

karışmak, sokağın ortasına düşen ışığın en çıplak hâlini avuçlamak istiyordu.

Termosun kapağındaki son yudumu içip metalin o sert dokunuşunu hissettikten sonra, merdivenlerden inerken adımları toprağa kavuşmanın sabırsızlığıyla doluyordu. Aşağıya indiği an, Adana'nın o hırçın ve samimi rüzgârı yüzüne çarptı. Artık sadece bir gözlemci değil, o devasa organizmanın bir parçasıydı. Ayakları Arnavut kaldırımlarına değdiğinde, ruhu da yerini bulmuş gibiydi. Kazancılar Çarşısı'na doğru yürüdükçe hava daha da ağırlaştı; şimdi ciğerlerine dolan sadece nem değil, közde pişen etin, dövülen bakırın ve dökülen terin kokusuyla. Her dükkânın eşğinde bir hayat, her gölgenin içinde bir sır yatıyordu.

Bakışlarını bir kement gibi sokağın üzerine fırlatıyordu. Gözleri; güneşin yırtıp geçtiği karanlık köşeleri, bir duvarın üzerindeki çatlağı, yaşlı bir kadının tülbendinden sızan ak ışığı arıyordu. Dünyayı bir çerçeve içine hapsedmek, onun için sadece bir anı dondurmak değil; sokağın ruhunu, o bitmek bilmeyen kavgasını ve güzelliğini mühürlemektir. Bir süredir bu tozdan, bu gürültüden uzak kalmak, onu kendi özünden de uzaklaştırmıştı. Şimdi her adımda, her bakışta yeniden doğuyordu.

Büyüksaat'in gölgesinde durduğunda, zamanın bile o sıcakta eriyip aktığını hissetti. Tam o sırada, dar bir ara sokakta, gölgenin

ışıkla keskin bir çizgiyle ayrıldığı noktada yaşlı bir adam gördü. Adam, önündeki küçük taburede oturmuş, titreyen elleriyle bir tespihi çekiyordu. O an ışık öyle bir açıyla düştü ki; adamın yüzündeki her bir kırışıklık, Adana'nın geçmişini anlatan derin birer yarık gibi parladı. Durdu, nefesini tuttu. Dünya durdu, kuşlar sustu, rüzgâr dindi. Sadece o ışık ve o gölge kaldı. Bakışlarını o noktaya kilitlediğinde, sokağın ona sunduğu bu en saf hediye ruhuna hapsedti. Yakaladığı o anın sessiz zaferi, sokağın uğultusu içinde kayboldu ama Ozan için o his, eve dönmek gibiydi.

Günün yorgunluğu ve sıcaklığın ağırlığıyla adımlarını nehre doğru çevirdi. Şehrin gürültüsü arkasında kalırken Seyhan'ın ağır, vakur ve serin nefesi yüzünü okşadı. Nehrin kenarındaki eski, boyası yer yer çatlamış tahta bir banka çöktü. Termosunu yanına koydu. Su, güneşin altında binlerce pırlanta gibi parlayarak, bin yıllık bir masalı anlatırcasına akıp gidiyordu. Başını arkaya yaslayıp gözlerini yumdu. Avuçlarında hâlâ sokağın sıcaklığı, kulaklarında çarşının çekiciliği, zihninde ise o yaşlı adamın nur yüzü vardı. Nehir akıyor, zaman eriyordu. Ozan, sokağa duyduğu o büyük özlemi Seyhan'ın serin sularına bırakıyordu. Artık biliyordu; nerede olursa olsun, kalbi hep o tozun, o ışığın ve o sokağın tam ortasında atacaktı.

SULEHA’NIN GÜNAHI

Ahmet Hikmet MÜFTÜOĞLU

Sedirin yastığı üzerinde duran o pembe kâğıdı belki yirminci defa olarak bu gece bir daha süzdü. Şimdi Suleha, kocasının Beyrut’tan çektiği bu telgrafın yıpranmış katmerleri arasında okumak istediği ilk evlenme hatıralarını anıyor.

Suleha mindere uzanmış, telgrafın getirdiği kavuşma müjdesine gönlünü açmış, Akdeniz’in lacivert dalgaları üstünden sıçrayarak, çırpınarak, sendeleyerek, silkinerek, koşarak her dakika kocasını yaklaştıran vapurun içinde, yalnız kendisini düşünen Mümin’i, kocasını görüyordu.

Şimdi kaynanası oturduğu köşeden bükülmüş belini doğrultarak, senelerin ithaf ettiği hayatın çok tekrarlanan tecrübelerinden dolayı ciddi bir kurulukla durgun bakışlarını gözlüğünün üst kenarından ağır ağır sektirerek,

-Sakin kızım, dedi, sakın Mümin geldiği zaman boynuna atılmaya sarılmaya kalkışma...

-Niçin?

-Orucun bozulur.

-Oh!.. peki!

Suleha, boynunu bükerek dine bağlı bir teslimiyet ile mavi iri gözlerini yere eğdi. Kavuşma hayali içinde kaldı. O şimdi böyle bir ramazan gecesini düşünüyor. Onu gördüğü, onu beğendiği, onu sevdiği geceyi...

Geçmiş hatırlama... O hiçleşmiş uzakların, harap diyarların, terk edilmiş köşelerinden gelen bu heyecan kasırgası, hissiyatımızın en ölü noktalarına hayatın diriliğini verdiği zaman, yaralı bir vücut eziyetiyle, haşin ve cebri bir azim ile gözlerimizi yumduğumuz an, bizi çeviriveren hatıraların mahşeri ortasında geçen zamanlarımızı adım adım takip, dakika dakika seyrederek bu hayallerin karışıklığı içinde yaşarız. Oh, bu dakikalar...

Dört sene evvel babasının Süleymaniye’deki konağına iftara gelen davetliler arasında bir akşam, o sene mektepten çıkan Mümin Bey de babasıyla birlikte bulunuyordu. İftardan sonra konağın geniş divanhanesinde uşaklar teravih için seccadeleri yayıyorlar; her akşam olduğu gibi haremde selamlık kapısı arasına konulan kafesin arka tarafında serilen halıların, Irak seccadelerinin kıvrıklarını bir iki hizmetçi düzeltiyor. Selamlıkta beşizli, birkaç şamdandan açılan titrek mavimtırak ışığın zayıf izleri sofada gezinenleri okşuyor, sonra yatsı ezanı okununca, geniş selamlık

sofasında misafirler ağır ağır kollarını sıvayarak ve birbiriyle birer kelime teati ederek abdest almaya başlıyorlar; arka safta hazır duran müezzin efendiye ona yardımcı bir iki kişi ayakta cemaatin hazırlanmasını bekleyerek gizli bir acelecilikle etrafa bakıyorlar; herkes yanındakinin ayağı hizasına bakarak, olan safları düzeltiyor; imam efendi davudi, tesirli bir seda ile “Er-rahman” sure-i cemilesinin “Febieyyi...” ilahi tekrarlarını ruh okşayan ve heybetli bir sada ile okuyor... Ve bir son oturuştaki “Salli âla Muhammed” demen evvel okunan:

“Tevbe edelim günahımıza tebbet illallah”

“Lutfun ile bize merhamet eyle aman Allah” ilahisinin tesir-i masiva sözünü Suleha şimdi tekrar duyuyor, teravihin son bulmasıyla vitir namazından sonra artık saflar eski intizamını biraz kaybederek cemaatin fertleri biraz ileri, biraz geri çekilerek ve kimi bağdaş kurarak imam efendinin Arap okuyuşuna benzeterek okuduğu aşr-ı şerifi, Suleha bu gece tekrar dinliyor gibi ruhani şevkinden yine aynı dalma ile safiyet sarhoşu oluyor...

Suleha, Mümin Bey’i ilk defa bu gece teravihten sonra boynunu bükmüş, ellerini açmış, ibadetin temiz bir doğruluğuyla dua ederken aldığı dindarane teslimiyet durumuyla görmüştü.

Bu ziyafet gecesinin üstünden şimdi dört sene geçmişti. Bu dört sene zarfında evlenmesi, kocasının memuriyeti, annesinin babasının ölümü, Süleymaniye’deki konağın varisler tarafından satılışı, ailenin dağılması, kaynanasının bu küçük eve nakli gibi hayatın bir taze kız üzerinde bırakabileceği en acı, en gönül yakıcı değişikliklerini görmüş idi.

Gece ilerliyordu. Saat sekize gelmişti. Sokakta ramazan gecelerine mahsus hareket gittikçe azalıyor; sokak çocuklarının billurin naraları sönmüş, bir iki fenerli yolcu, ökçelerinin kaldırım taşlarına çarpmasından hasıl olan bir şakırtı ile geçiyor; karanlıklar içinde köpeklerin gamlı ve tiz havlamaları iştiliyor; tiyatro dönüşü geçen bir arabanın nal şakırtılarından, tekerlek gürültüsünden sonra ortalığa kesif bir sükunet yayılıyor; sokakların çarpıntısı, sesi, sadası kesiliyor; fenerlerin alevleri sararmış bir yaprak gibi kirli gözüküyor, şimdi birdenbire uzaktan, pek uzaktan, sükunun, inzivanın ötesinden sahur davulunun aralıklı, kısık sesi inliyor: Dan... dan... dadan!.. Bir iki dakika sonra ansızın

köşe başında dimağ yırtan bir davul sesi rahatsız edici, müthiş bir gümbürtü ile kapının önünden, bütün evi sarsarak ürküp uyanan mahalle köpeklerinin havlamaları arasından geçiyor, uzaklaşıyor, gidiyordu...

Suleha bu korkunç sadayı işitmemek ister gibi korkuyla gözlerini ovmaya başladı. Komşunun duvarında bir kedi ince ince miyavladı. Iraktan bir horoz öttü, diğer bir horozun ona mukabelesi uzaklara aks ede ede boğuldu gitti. Sonra sükut... Derin, korkunç, karanlık bir sükut.

Suleha kinli, gamlı bir dev yüzü ekşiliği ile ona kuzguni gözlerini açan ve paslı çelik bir pençe kuvvetiyle yüreğini sıkıyan bu yalnızlığın, bu uzayıp giden تنها gecenin, bu yoğun siyah perdenin yarın, vefalı bir yâr eliyle yırtılıp parçalanacağını düşündükçe o elleri şimdiden öpmek, onlar arasına şimdiden vücudundaki ayrılık sarhoşluğunu atmak için kendi ellerini usul usul ileriye uzatıyor; sonra lambanın titrek bir ışık yayışı odanın içindeki sakın ışığı titretince bir çocuk çekingenliğiyle kollarını yanına bırakıveriyordu.

Ayrılığın bu üçüncü ramazanı, iki günden beri gelmişti. O, bir haftadan beri sokaklarda, evlerde yine aynı ramazan hazırlıklarını görmüş, pencereden baktıkça küfelerin üstünde kırmızı, yeşil bağlarla birkaç gülaç demeti sallanan yüklü hamallar geçmişti. Sokağın köşesindeki kırmızı aşı boyalı çarpık evin cumbasının altında komşunun çocuğu ufak davulunu boynuna takmış; ona, şiddetli sesi havada nokta nokta lekeler meydana getiren telaşlı silleler indiriyordu. Sarı evin çocuğu karşıdaki duvara mahya kurmak işiyle kafesi açmış, elinde bir yumak sicim, eski bir makara, uğraşıyor, uğraşıyordu. Mahalle camiinin camlarını silmek, kandilleri temizlemek için Köse Kıyem, şal örneği mintanıyla sehpa omuzunda, şalvarını dalgalandırarak mescidin avlusunu dört dönüyordu. Caddenin kaldırımları alt üst edilmiş, tamir görüyordu. Dostların evlerindeki kadınlarda hep hamam hazırlıkları iştiliyordu. Her gün evin birinden koltuklarında koca birer bohça ile çarşafı kadınlar çıkıyordu. Kaynanası yine reçel kavanozlarını yıkamış, iftar takımlarını temizlemiş, hoşaf kaşıklarını torbasından çıkarıp birer birer silmiş, kileri yine aynı acelecilik ve itina ile yerleştirmişti. Sokaktan tesbih elinde geçenler tesbihlerinin sarı, yeşil, kırmızı püsküllerini bir ramazan

müjdesi şeklinde etrafa sallamakta idiler...

Hemen her ramazan bir kayıtsızlık, bir dikkatsizlik içinde kayboluveren bu şeylere Suleha bir haftadan beri ayrı ayrı dikkat ediyordu.

***

Yürümek bilmeyen vapur, Mümin'i ancak Ramazan'ın üçüncü günü, ancak yarın, Suleha'ya geri getirecekti... Suleha, yolculuk zahmetlerine tahammül edemeyen kaynanasının hatırı için -yine kocasının ricasıyla- Yemen'e kadar hayat arkadaşına refakat edememişti. Yalnız bir sene için diye bu seferi seçen Mümin, üç sene sonra rütbesinin terfiyle dönüyordu.

Bu gece kulağına kavuşma ümidine benzer nükteler fısıldayan sükutlar içinde dakikalar, saatler geçiyordu. Suleha, şimdi kocasının karyola üstünde duran geceliklerini bir daha düzeltmek hevesiyle odanın köşesine doğrulduğu zaman, hizmetçi kapıyı vurarak

sahur yemeğinin hazır olduğunu söyledi.

Suleha, odasına çıkıp da gündüz girdiği hamamdan hâlâ nemli duran lepiska saçlarının, kenarı kırmızı oyalı beyaz tülbindini sıkılayarak yatağına uzandığı zaman Mümin'in uzun boyu, siyah bıyıkları, iri gözleri, askeri elbisesiyle, mumun uçuk ziyası arkasından, kılıcını şıkırdatarak, kendisine doğru geldiğini gördü. Ve bu okşayıcı hayalin yumuşak ve sıcak öpüşüyle aşk sarhoşu ola ola süzülen gözleri hafif tatlı bir uykunun kesif bulutuna büründü.

Şafak sökmek üzere idi ki derinden boğuk, uzun ağır bir uğultu, bir büyük vapur düdüğü sesi Suleha'nın kulağına vurarak onu ürken bir kuş çabukluğuyla yatağından fırlattı. Köşede hâlâ mahmur mahmur yanan mumun lepiska ziyası gözlerini okşayarak, gıcıklayarak kamaştırırken genç kadın o yoğun şeffaflığın arasından Mümin'in baş ucunda asılı duran resmine, ihtiraslı bir özlem ile dudaklarını

uzatıyordu...

***

Suleha öğle namazından kalkmış, seccadesini toplamış, namaz bezini başından atmak üzere idi ki bir araba gürültüsünü müteakip sevinçli bir çığlık aşağıdan koparak bir anda yukarı kata çıktı. Suleha bütün evi dolduran bu sevinç heyecanının içine, merdivenlerden kayarcasına süzülerek inerken, Mümin'i taşlğın ortasında, geniş göğsü, dik dayanıklı endamıyla görünce yüreği parçalanırcasına çarpmağa başladı. Aşağıda şekillenmiş bir heykel heybetiyle duran Mümin, bir an içinde kılıcının şıkırtısının arasında kuvvetli ve dik bir şekil ile kollarını ona açıyordu ve Suleha gayri ihtiyari bu kolların arasına atılarak -kaynanasının ihtarına rağmen- uzun, arzudan çaresiz çılgın bir buse etrafı çınlattı.

19 Ramazan sene 1317, Haristan ve Gülistan'dan

KADINIM

Yüksek ökçeli ayakkabılarını giydi
Ellerinde poşetleri ile evden çıkıyordu ki
Sırtında bir sürü yük taşıyamasa da işte devam ediyordu
Akşamdan kalan dayakla beraber moraran kolları yanağı
Bilmem kaç fondöten kapatabilirdi
Ya kalbin yarasını
Hani sevgi bitse de çocuklar için aynı çatı altında yaşamak
Adı yaşamak değildi artık katlanmaktı
Vazgeçememektir
Hep fedakârlık hep bir cesaretti
Az sonra işe gidecek kürsüde seminer verecekti
Dersini anlatıp prof odasına geçecekti
Ahhhh işte kadınım
Değerin neydi ki
O kadar öğrenci hoca peşinden koşarken
Herkes kitap ve makalelerinden
Feyz alıp senin gibi olmak isterken
Neden evde cehennemi yaşatırlardı ki sana
Tüm kadınlar gibi işte sen de
Evde ne profsun ne de öğretmen
Ne mühendissin ne de doktor
Yemek, temizlik, toplama işleri sende
Üstüne bir de şiddet
Ya yok sayma ya da dayak
Neydi ki kadınım senin için
Yüksek ökçelerin üstünde yürümek
Her yerini boyamak
Botokslar detokslar estetikler...
Geçirir mi kalbindeki yarayı
Ruhundaki kırığı
Bedenindeki yorgunluğu...
Ahhh kadınım...
#8martdünyakadınlargünümüzükutluolsun

Ümmünur GÜLLÜ

BAŞ EĞMEYENLER

Durulmaz Dünyanın
Kar, boran, fırtınası
Ve ateş
Ve kabaran dalgaları denizlerinin
Düşer
Gökyüzünü yarıp geçen şimşekler
Sarsılır
Bir ateş topunun altında yeryüzü

Güzel
Vidanlı
Cesur
Vatansever halkların
Baş eğmez yol vermez sıradağları
Büyük bir onurdur şehitlik
Tarihini yaratan bir halkın
Ezinceye dek ayaklarının altında
Dünyanın zalimlerini

Dünya'yı sarsan
Cesur İran halkına
Selam olsun.

Özcan UĞUR

Ahmet Hikmet MÜFTÜOĞLU (1870-1927):

Servet-i Fünun Dönemi öykü ve roman yazarı. İstanbul'da doğdu. Galatasaray Sultanisini bitirdi. Hariciye Nezaretine girdi, konsolos oldu. Poti, Pire, Kerç, Marsilya, Peşte konsolosluklarında bulundu. Galatasaray Sultanisinde öğretmenlik, Darülfünun'da Alman ve Fransız edebiyatı Hocalığı yaptı. 1911'den sonra Milli Edebiyat ilkelerini benimseyerek Milli Edebiyata katıldı. Öyküleri Haristan ve Gülistan, Çağlayalar adlı kitaplarda yayımlandı. Tek romanı Gönül Hanım'dır.

BÜTÜN YAZ

Ne güzel geçti bütün yaz,
Geceler küçük bahçede...
Sen zambaklar kadar beyaz
Ve ürkek bir düşüncede,
Sanki mehtaplı gecede,
Hülyan, eşiği aşılmaz
Bir saray olmuştu bize;
Hapsolmuş gibiydim bense,
Bir çözülmez bilmede.
Ne güzel geçti bütün yaz,
Geceler küçük bahçede.

Ahmet Hamdi TANPINAR

NE İÇİNDEYİM ZAMANIN

Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare, geniş bir anın
Parçalanmaz akışında.
Bir garip rüya rengiyle
Uyuşmuş gibi her şekil,
Rüzgârda uçan tüy bile
Benim kadar hafif değil.
Başım sükutu öğüten
Uçsuz bucaksız değirmen;
İçim muradına ermiş
Abasız, postsuz bir derviş.
Kökü bende bir sarmaşık
Olmuş dünya sezmekteyim,
Mavi, masmavi bir ışık
Ortasında yüzmekteyim.

Ahmet Hamdi TANPINAR

MAVİ, MAVİYDİ GÖKYÜZÜ

Mavi, maviydi gökyüzü
Bulutlar beyaz, beyazdı
Boşluğu ve üzüntüsü
İçinde ne garip yazdı...
Garip, güzel, sonra mahzun
Işıkla yağmur beraber,
Bir türkü ki gamlı, uzun,
Ve sen gülünce açan güller.
Beyaz, beyazdı bulutlar,
Gölgeler buğulu, derin;
Ah o hiç dinmeyen rüzgâr
Ve uykusu çiçeklerin.
Mor aydınlıkta bir çınar
Veya kestane dibinde;
Mahmur süzülen bakışlar
İkindi saatlerinde...
Birden gülümseyen yüzün
Sabahların aynasında
Ve beni çıldırtan hüznün
İki bakış arasında.
Kim bilir şimdi nerdesin?
Senindir yine akşamlar;
Merdivende ayak sesin
Rıhtım taşında gölgen var.

Ahmet Hamdi TANPINAR

Ahmet Hamdi TANPINAR (1901-1962):

Şair, öykücü, romancı, Edebiyat tarihçisi. İstanbul'da doğdu.

Kadı olan babasının görevi nedeniyle Sinop, Siirt, Kerkük, Antalya'da okudu. Önce Baytar Mektebi'nde yüksek öğrenimine başladı. Ertesi yıl Edebiyat Fakültesine girdi ve Yahya Kemal'in öğrencisi oldu. Çok sevdiği hocasının etkisiyle Divan edebiyatını ve Fransız edebiyatını tanıdı. İlk şiirlerini yine onun yönetiminde olduğu Dergâh dergisinde yayımladı. Erzurum, Konya, Ankara ve Kadıköy Liselerinde öğretmenlik yaptı. Güzel Sanatlar Akademisinde sanat tarihi, estetik dersleri verdi. 1939'da İstanbul **Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde** yeni kurulan Yeni Türk Edebiyatı Kürsüsüne profesör olarak atandı. 1942-46 döneminde CHP Maraş Milletvekilliği yaptı. 1962'de İstanbul'da vefat etti.

Yapıtlarından örnekler:

Şiirler

Öykü:

Abdullah Efendi'nin Rüyaları, Yaz Yağmuru

Deneme, şehir monografisi:

Beş Şehir

Roman:

Huzur, Saatleri Ayarlama Enstitüsü

Araştırma:

19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, Edebiyat Üzerine Makaleler

KURT DALI

Ramazan ÇAKIROĞLU

(Yörük köylerine armağandır.)

Bir sundurma üzerinden avluya bakar gibi Çukurova'ya bakan, Toros Dağları'nın sırtında altmış-yetmiş haneli bir Yörük köyünde doğdular. Aralarında bir ay var mıydı? Sancar Nevruz'da, Zeynep Hıdırellez'de yaşama merhaba dedi. Uzaklardan gelen yol, dağları ve ovayı geçip, ana rahmini izler gibi bu köyün ortasındaki çukurca izlekten, evleri sağlı sollu bırakarak geçirdi. Koyun sürüleri, traktörler, köyün araçları tozu dumana katarak bu yoldan işlerdi.

Birbirine yaşıt bu iki çocuğun evleri, sağlı sollu sanki birbirinin aynası gibiydi. Sancar'ın annesi ne zaman tırabzana çıksa Zeynep'in annesini, Zeynep'in annesi de Sancar'ın annesini görürdü. Çapraz karşılıklı, yolun bir yakasında biri, diğer yakasında öbürü vardı. Bu iki aileye doğal ve içten bir dayanışmayı getiriyordu. Artık o hâle gelmişlerdi ki iki ayrı ev, iki ayrı avlu bir avuç yaşama dönüşmüştü. Çünkü yolu çukurda bırakan bu arazi kavisi ikisine de ağıllara ve alt bahçelere varıncaya dek açık bir alan sağlıyordu.

Bu iki çocuk ev ziyareti nedeniyle daha yüz yüze gelmeden annelerinin kucaklarında bunu tattılar. Zeynep'in annesi Sancar'ın annesine, Sancar'ın babası Zeynep'in babasına karşılıklı bu evlerden seslenip, bu doğal dayanışmaya dayanışma kattılar. Böylece iki hanenin de gözü geride kalmadan, evlerini diğerine bırakıp, tarlaya tapana, işe güce, pazara yöneliyorlardı. İşten güçten kim erken dönerse diğerinin alanını gözlüyor, hangi çocuk dışarıda ise onu evine alıyordu.

Her iki ailenin de başka çocukları henüz yoktu. İkisi için de okula başlama yılları gelip çatmıştı. Anne-babaları ellerinden tutup ilkokula birlikte kayıt yaptırmaya götürdüler. Birlikte gidip gelmeye başladılar okula. Hangisi evden erken çıkarsa öbürünü avlu kapısı çıkışında bekliyor, ince yollardan köyün okuluna yürüyüp gidiyorlardı. Diğer çocuklarla birlikte coşku, çığlık ve bağırış çağrışlar birbirine karışıyordu.

***

Yıllar su gibi aktı. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi birlikte bitirdiler. En büyük hedefleri edebiyat öğretmeni olmaktı. Ailelerinden birlikte kopup gittiler fakültelere. Hiç kopmadılar birbirinden. Bebeklikten başlayan iletişim, doğa, eğitim ve çevre birlikteliği onları birbirinin bir uzvu haline getirdi.

Aralarında adı konulmamış aşk, üniversitenin ilk yılında adını buldu. Bir an bile birbirlerini yalnız koymayan, su içmeye bile yalnız gitmeyen iki insan oldular. Yaşadıklarının bağlılık mı bağımlılık mı olduğunu bile anlayamıyorlardı...

Aralarındaki tek sorun, Sancar'ın gitgide motosiklet sevdalı olmasıydı. Zeynep'i çok korkutuyordu bu tutku. Sevdalarını bıçak gibi ortadan kesip atacağından kokuyordu. Başlangıçta itiraz edemese de okul gidiş gelişlerinde ona sarılıp motor üstünde uçarcasına gitmek hoşuna gitse de içindeki korku gitgide büyüyordu.

Okuldan birlikte mezun oldular. Havaya birlikte kep attılar. Doksanlı yılların öğretmen ihtiyacının yüksekliği içinde göreve tez başladılar. Ailelerin onayı ile eş durumunu kullanmak için hemen resmi nikâh yaptılar. Bazı zorluklar çıktı ise de ortak mücadele ile aşıldılar. İki ailenin umudu için yaz tatilinde düğün kararı aldılar. Dillere destan bir köy düğünü ile kendi köylerinde evlendiler. Zeynep, artık okula giderken çocukluğunda avlu önünde beklediği Sancar'ın evinde uyanıyordu. Herkesin yüzü gülüyordu. Tüm aile bir güneş kadar sıcak, mutlu ve huzurluydu.

Düğün sonrası Sancar'ın motosiklet sevdası yine kabardı. Gücü ve hızı yüksek olan, son edindiği motosikleti çılgın gibi sürüyordu. Ne zaman Çukurova'ya inse motoruyla iniyor, otoyolda araçları yararcasına ilerliyor, yararcasına dönüp geliyordu. Zeynep'in korkuları iyice büyümüştü.

Bir sabah yine Çukurova'ya inmek istedi Sancar.

Zeynep,

“Gitme! Galiba hamileyim. Geciktim zaten.”

“Döner gelirim akşama.” dedi.

“Yarın birlikte gideriz.” dediyse de dinletemedi.

Akşam köyüne dönüşte Sancar, otoyolda yine bir bir otobüsleri, treylerleri, spor otomobilleri geride bıraktı. Eski E-5 yolundan köyüne saptı. Virajları yana yaslanarak alıyor, gaza yükleniyordu. Son viraja girdiğinde, karşıdan onun şeridine girip gelen, kırkayak lakaplı kamyon tipine ne direnebildi ne de kaçabildi. Artık her şey çok geçti. Ön tamponun altından girip, aracın arka dingil altından örselenmiş bir ceset olarak çıktı. Acı bir frenle durmaya çalışan kamyon

şoförü, sürüklendi. Geride hurdaya dönmüş motosikletin koyu fren izi, kamyonun çift dingil lastik izi kaldıysa da şoför yarı korkudan, yarı heyecandan gaza basıp gitti. Kaza yerini ilk görenler çobanlar oldu. Kara haber tez yayıldı. Ölüm haberi tez bilindi. Ambulanslarla birlikte jandarmaların yazmaları, çizimleri uzun sürmedi. Güçlü markanın güçlü motosikleti bir traktör römorkuna, Sancar'ın çula dönmüş cesedi ise ambulansa yüklendi.

Traktör römorku üstünde köye giren motosikleti ilk gören Zeynep oldu. Olduğu yere yığılıp kaldı. Konuşmayı, bakmayı, görmeyi unuttu. Bilinci uçtu gitti. Önce iki haneye sonra tüm köye ateş düştü. Bıçak açmamak üzere ağızlar kapandı.

***

Cenaze, hastane morgundan üç gün sonra getirildi. Zeynep üç gün ağzını açmadı. Selvilerin göğü kucakladığı, yaz sıcağının altında ikinci vakti toprağa veriliyordu Sancar. Tüm aile pelte gibi dolaşüyor, kürekleri hayalet gibi bir canla tutuyorlardı. Zeynep ise külçe gibi yığılmış, başını bile kaldıramıyordu. Zor duyulur bir sesle, sağ elini havaya doğru kaldırıp bir şeyler söylemeye çalıştı. Kalabalıktan biri sordu:

“Buyur Zeynep gelin.”

“Kurt dali, mezara kurt dali koyun.

Sancar'ımı kurtlar yemesin.

Yörede yılın dört mevsimi yeşil kalan, püren benzeri yapraklı çalıyı mezara döşediler. Üzerine mevta yatırıldı. Mezar tahtaları döşendi. Yarım saate kalmadan defin işlemi tamamlandı. İki aile ile birlikte Zeynep mezarlıkta kalakaldılar. Sonra bir kamyonet yanaştı mezarlığa. Taşın üzerinde Sancar'ın ne doğum ne de ölüm tarihi yer alıyordu. Sadece Zeynep, Sancar'la birlikte çektiği en sevdiği fotoğrafı taş a işletmişti. Mezarciya eliyle mezarın başını gösterdi. Mezarci, toprağı eşerek mezar taşını gösterilen yere dikti. Fakat telaşla ters dikmişti. Fotoğrafın başı toprağa gömülü kaldı. Ne doğum ne de ölüm tarihi yazıyordu. Ters de olsa okunduğunda sadece büyük harflerle şunlar yazılıydı:

“KIŞ GÜNEŞİ GİBİ GÜZEL GEÇTİN ÖMRÜMDEN.”

TUNCELİ’NİN DOĞUSUNDA BİR YER BEĞEN

Veli CUMA

Aylardır Başkent Öğretmenevinde kalıyordu. İl müdürüydü. Sözde “tecrübesinden yararlanılmak üzere altı ay süre ile Personel Genel Müdürlüğünde” görevlendirilmişti. Kilis’ten ayrılırken başlarına ne geleceğini kestiremedikleri için eşini ve çocuklarını Adana’ya yönlendirmişti. Kadrosunun bulunduğu Tunceli’ye yalnız dönmüştü. Çok sürmeden de sözü edilen görevlendirme ile Ankara’ya çağırılmıştı. Eşi ve çocukları Adana’da yaşıyordu. O ise cuma günü akşam Adana’ya dönüyor, pazartesi Ankara’da oluyordu.

O sabah kalktı. Kahvaltı salonuna indi. Kahvaltıdan sonra Bakanlığa gidecekti. Dışarının oldukça soğuk olduğu kahvaltı salonunda bile hissediliyordu. O nedenle tekrar odasına çıktı, beresini ve eldivenlerini yanına aldı.

Öğretmenevinden çıkar çıkmaz havanın buza kestiğini gördü. Beresini başına, eldivenlerini eline geçirdi. Ankara bazen böyle çok soğuk olurdu. İnsanın bıyıkları buz tutardı. Yine öyle günlerden biriydi.

Metroya binmek üzere Beşevler İstasyonu’na yürüdü. Her gün yaptığı rutin iş bu idi. Beşevler İstasyonu’nda metroya binmek, Kızılay’da inmek, Bakanlığın 7. katında kendileri için ayrılan küçük odaya çıkmak, açılan imza sirkülerini imzalamaktı.

O oda hiçbir zaman boş kalmazdı. Hele de iktidar değişikliklerinde oturacak yer bulunmazdı. O günlerde Erzurum, Şanlıurfa, Sivas, Iğdır, Şırnak, Tunceli, Bingöl gibi birçok il milli eğitim müdürü aynı şablon görevlendirme yazısıyla oradaydı.

Odanın kapısından girdiğinde selam verdi. Müdürlerden biri:

-Kiymet Hanım seni soruyordu, dedi.

-Hayrola?

-Bilmem, bir şey söylemedi.

Oturmuştu ki Kiymet Hanım kapıda belirdi.

-Sana tebliğ etmem gereken bir durum var.

-Neymiş?

Kulağına eğildi. Kısık sesle:

-Genel Müdürlük emrine alınma durumun kaldırılmış, Diyarbakır’a ilköğretim müfettişi olarak verilmişsin.

Kulağına kadar kızardı.

-Tamam, tebellüğ etmeden önce personel genel müdürüyle bir görüşeyim.

-Olur.

-Ne oldu? diye, sordu arkadaşları.

-Diyarbakır ilköğretim müfettişliğine gönderiyorlar.

Orada bulunan herkes bozuldu. Öyle ya kendi başlarına da bu durum her an gelebilirdi.

Odada fazla duramadı. Personel Genel Müdürünün makamına gitti. Kapıda pek çok bekleyen vardı. Sekreterine genel müdürle görüşmek istediğini söyledi. Sekreter:

-Ziyaretçisi fazla. Bugün kabul etmesi çok zor, dedi.

-Siz yine de bir söyleyin.

Sekreter genel müdürün yanına gitti, geri döndü, boynunu büktü.

Genel müdürle gündüz görüşemeyeceğini anladı. Akşama gelip şansını tekrar denemeye karar verdi. Bakanlıktan çıktı. Sakarya Caddesinde bir süre vakit geçirdi. Zafer çarşısındaki kitapçılara uğradı. Yolda okumak üzere iki kitap aldı. Mesai bitiminden sonra tekrar personel genel müdürünün makamına geldi. Görüşmek için hâlâ kuyrukta bekleyenler vardı. Saat 19.00 gibi ancak genel müdürle görüşebildi.

-Genel Müdürüm. Ben Tunceli il müdürüyüm. Beni Diyarbakır ilköğretim müfettişliğine atamışsınız. Çocuklarım ve eşim Adana’da ikamet ediyor. Bari Adana yahut Osmaniye, Mersin, Hatay ilköğretim müfettişliklerinden birine verseydiniz, dedi.

Genel Müdür kısa kesti:

-Bu akşam Bakan’la görüşeceğim. Senin durumunu da iletirim, dedi.

Bakanlıktan ayrıldı. Öğretmenevine döndü. Uyumak ne mümkündü? Yeni bir sıkıntı kapıyı çalmıştı. Sabahı zor eyledi. Saat sekiz gibi Genel Müdürün kapısında idi. Genel Müdür gelir gelmez içeri daldı.

Genel Müdür:

-Durumunu Bakan Bey’e ilettim. İl müdürlüğünden istifa ettiğine dair bir dilekçe yazsın. İsteddiği ile ilköğretim müfettişi olarak verin, dedi.

-İstifa etmem Genel Müdür’üm.

-Sen bilirsin.

Gerisin geri döndü. Tahsis edilen odaya çıktı. Kiymet Hanım kapıda belirdi:

-Ne oldu Müdür Bey?

-Emri tebellüğ edeceğim, dedi.

Kiymet Hanım’ın getirdiği belgeyi imzaladı. Odada bir süre daha oyalandı. Orada bulunan il müdürleriyle vedalaştı. Olmayanlara selam söyledi. Bu akşam doğrudan kadrosunun bulunduğu Tunceli’ye gidecekti.

Bakanlıktan çıktı. Her akşam Ankara’dan Tunceli’ye otobüs vardı. Kızılay’daki yazıhaneden Tunceli biletini aldı. Valizini toparlamak üzere öğretmenevine gitti. Otobüsün hareket saatine yakın öğretmenevinden çıktı.

AŞTİ’ye vardığında kar hafif hafif atıstırıyordu. Bineceği otobüs perona girmişti. Valizini muavine teslim etti. Yedi numaralı koltuğa oturdu. Beş dakika sonra da otobüs hareket etti. Her yolculukta yanında bir iki kitap bulundurmaya adet edinmişti. Bugün aldığı kitabı açıp okumaya başladı. Kitap okumaya ara verdiğinde Mamak’a gelmişlerdi. Elmadag’a varana kadar etrafı seyretti. Yeniden kitap okumaya başladı. Kafasını tekrar kaldırdığında Kırıkkale’de idiler. Kar hızını artırmış, yollar ağarmaya başlamıştı. Etrafı on on beş dakika kadar izledi. Yeniden kitabını okumaya döndü. Saatler sonra Kırşehir Mucur’da idiler. Otobüs mola yerinde durdu. Otobüsten herkesin inmesini bekledi. Beresini kafasına geçirdi. Aşağı indi. Her yer takır takır buzdu. Buzların üzerinde düşmemek için dikkatlice yürüdü. Her zaman yaptığı gibi yayla çorbasını aldı. Bir masaya oturdu. Üstüne bir de çay içti. Anons edilince otobüse tekrar bindi. Bazen etrafı izliyor, bazen gözlerini kapatıyordu. Kayseri’ye gelmişlerdi. Şehir sessizdi. Hareket hâlinde az sayıda araba vardı. Şehri çıkınca uyumaya çalıştı. Fakat bir türlü uyuyamıyordu. Pınarbaşı’na yaklaşmışlardı. Otobüs resmen buzların üzerinde ilerliyordu. Gözlerine o soğukta ve o saatte nöbet tutan trafik polisleri takıldı. Hayatın herkes için zorlukları olduğunu düşündü.

Dışarıdaki soğuk, otobüsün kaloriferleri yanmasına rağmen içeride hissediliyordu. Uzunyayla’ya doğru tekrar kar yağmaya başladı. Her yer bembeyazdı. Asfalt gözükmüyordu. Şoför, uçları gözüken kar direklerine dikkat ederek yol alıyordu. Uykusu tamamen kaçtı. Koltuğunu dik konuma getirdi. Uzunyayla’yı ürperti içinde, yolu ve etrafı izleyerek geçti. Köylerde tek tük sokak lambaları gözükmüyordu.

Ziyarettepe’ye yaklaşıyorlardı. Ne arkada ne de ön taraflarda hiçbir araç gözükmüyordu. Yolda kalabiliriz korkusuyla gözü şoförde idi. Allahtan şoför usta bir sürücü idi. Ziyarettepe’yi ustalıkla aşmayı başarabildi.

Otobüs Gürün’e doğru süzülmeğe başlayınca rahat bir nefes aldı. Gürün’de

ikinci bir mola verildi. Kar yağışı dinmişti. Yola çıktıklarında tekrar koltuğunu yatırdı. Gözlerini kapattı. Uyumuştu. Uyandığında Malatya'yı geride kalmış, Kömürhan Köprüsü'nden geçiyorlardı. Elazığ'a yaklaşmışlardı. Elazığ yolcuları yavaş yavaş inme hazırlığına başladılar. Elazığ'da neredeyse otobüs boşaldı. Yanındaki yolcu da indi. Ortalık yavaş yavaş ağarıyordu. Otobüs garda on beş dakika kadar eğlendi. Tekrar yola koyuldular. İki koltuğa birden yerleşerek uyumaya çalıştı. Ama uyuyamıyordu. Artık Karakoçan'daydılar.

Otobüs Tunceli yoluna döndü. İçini keskin bir hüznün kapladı. Bu Tunceli'ye kaçınıcı gelişi, kaçınıcı veda edişi idi. Merkeze alın, Kilis'te geçici görev, yeniden dön, yeniden merkeze alın, şimdi de alt bir görev Diyarbakır İlköğretim müfettişliği...

Bunları düşünürken o mail geldi aklına. Kilis İl Milli Eğitim Müdürlüğü görevinden ayrıldığı gündü. Evrak kayıt şefi bir mail getirmişti. Mail kendine atılmıştı ve "Kendine Tunceli'nin doğusunda bir yer beğen." yazıyordu.

Anlaşılan daha o gün bileti kesilmişti. Şimdi belli olan ise biletin Diyarbakır'a hem de bir alt

göreve kesildiği idi.

"Eğer Türkiye Cumhuriyeti hukuk devleti ise bu iş mahkemeden döner." diye geçirdi içinden. Malatya Bölge İdare Mahkemesine yürürlüğün durdurulması için dava açacaktı.

Aktuluk'a gelmişlerdi. Gözüne Aktuluk YİBO takıldı. Bacası tütüyordu. Yüreğinden, isimlendiremediği bir sevinç dalgası geçti.

O gün görevinden ayrıldı. Akşam mehil müddetini kullanmak üzere Adana yolundaydı.

Diyarbakır serüveni dokuz ay sürdü. Dokuz ay sonra Malatya İdare Mahkemesi yürürlüğün durdurulmasına karar verdi. Tunceli'de tekrar il müdürlüğü görevine döndü. Çok geçmeden yine "tecrübelerinden yararlanılmak üzere..." Ankara'da idi.

Bu karar hukuka tamamen aykırı diyerek tekrar Malatya Bölge İdare Mahkemesine dava açtı. Aradan birkaç ay geçince dosyanın yeni açılan Elazığ Bölge İdare Mahkemesine devredildiği bilgisi geldi. Sonuç yürürlüğün durdurulmasının reddi yönünde oldu. Emekliliğe zorlanıyordu. Kırk altı yaşındaydı. Daha ne kadar dayanabileceğini kendi de bilmiyordu.

BAHARDA SEVMEK

Ben baharı severim,
Baharda çiçekler de yağmuru.
Ben baharda çiçekleri severim,
Çiçekler de güneşi sever baharda.
Aşk bu ya, sevmek bu ya;
Sev sevebildiğin kadar!
Kara kışta, zemheride;
Sonradan gelen mevsimde...
Çiçekleri, böcekleri, yağmuru sev;
İnsanı da sev, vatanı da...
Sevgiye muhtaç herkes!

Haydar ÇAĞLAR

Sanat, hayat için zorunlu olan, tek bir insanın ve bütün insanlığın esenliğe yürüyüşü için zorunlu olan, insanları aynı duygular çevresinde birleştiren ilişkiler ortamıdır.

L. N. TOLSTOY

YOLLARI GÜLLÜ BAHÇE

Mehmet Emin YENİÇERİ

Kuşun uçuğu, kervanın zor geçtiği Toros Dağlarındaki Kisemu köyünün çıkışına yakın bir evde, bir kadın tek başına yaşıyordu. Buraların insanına da benzemezdi. Orta yaşlıydı. Ona Ağ Gelin derlerdi. Pek büyük olmayan bir ekin tarlası, tarlanın alt ucunda bir bahçe, bahçenin ortasında da tertemiz, bakımlı bir evi vardı. Bahçe kapısından içeri girince, eve ulaşmak için yürünen patikanın iki yanını beyaz ve kırmızı güller süslerdi. Ne kadar ötücü kuş varsa o bahçenin üstünde uçar, dağ bülbülleri koro hâlinde gece gündüz şarkı söylerdi.

Köyün delikanlıları, Ağ Gelin'in bahçesinden

gül aşırır, ağaç duldasında gizlice buluştukları kızlara verir, gönlüne girmeye çalışırlarmış. Bazıları da gül çalmayı gururuna yediremez, Ağ Gelin'den istemiş. O da, "Başkasının verdiği gülün dalı olmaz. Güllerinizi kendi ellerinizle dikin." diye öğüt de vermiş isteyenlere gül verirken. O zaman, bir kıza neden gül verildiğini anlayamasam da öyle duyardım. Çünkü henüz çok küçüktüm. Köylü milleti çok tembeldi. Bahçelerine, zahmet edip de, meyve vermediği için gül ağacı dikmezlerdi.

Bugün olmuş gibi hatırlıyorum. İlkokul dördüncü sınıftaydım. Ağ Gelin'in güllerine

hayrandım. Bizim bahçede neden gül ağacı yok diye, kimseye belli etmeden kendi kendime üzülürdüm. Yaz ortasıydı. Evimizin önündeki karadut ağacına tırmandım. Küçük bir sepete karadut topladım; kalaylı bir bakır tabağa doldurup Ağ Gelin'in evinin yolunu tuttum.

Bahçe kapısından içeri girer girmez iri yarı ak bir köpek havlamaya başladı. Korkudan olduğum yerde donup kaldım. Evin kapısı açıldı. Ağ Gelin ünleyince, köpek havlamayı kesti. Korktuğumu anlamış olmalıydı ki, "Gel, ben yanımdayken saldırmaz." dedi. Gözlerimi

köpekten ayırmadan, temkinli adımlarla, yavaşça yürüyerek Ağ Gelin'in önüne kadar geldim. Dut tabağını ona doğru uzattım. Gülümsedi. "Sen kimlerdensin?" diye sordu. Kimlerden olduğumu söyleyince eliyle sundurmanın altındaki sediri gösterdi. "Geç otur!" dedi. Usulca oturdum. İriyari köpek, dili bir karış dışarda, hızlı hızlı soluyarak gelip ayaklarımın dibine kıvrıldı. Gözümü köpekten alamıyordum. Ağ Gelin tedirgin olduğumu anlayınca, "Kalk ordan!" dedi sertçe. Köpek anlamış gibi kalkıp biraz ilerideki kümesin önüne hazır ol vaziyette çöktü, ama gözü bendeydi. Tavuklar köpeğe aldırmadan etrafı eşeliyordu. Ağ Gelin annemi sordu. "İyi, ama buraya geldiğimden haberi yok." dedim. Hem konuşuyor, hem de getirdiğim karadutları kanatmadan, nazıkçe, ince parmaklarıyla alıp ağzına götürüyordu. "Karadut şifalıdır, eğer varsa ağız yaralarını iyi eder." dedi.

Pat diye konuya girdim. "Güllerin çok güzel." dedim.

Yüzündeki gülümseme birdenbire soldu. "Senden gül istemeye gelmedim." dedim ona. Yutkunarak, ağzındakini zor aşırı boğazından aşağı.

"Eğer sen de istersen küçük bir gülfidanı istiyorum senden." dedim.

"Şimdi gülfidanı bitmez. Yaz geçsin, kış da geçsin; kar eriyince gel. İşte o zaman sana bir gülfidanı veririm." dedi. Farkında olmadan gülümsemişim.

"Şimdiden yüzünde güller açtı çocuk, mademki gülleri bu kadar çok seviyorsun, şimdi sana gülle ilgili bir hikâye anlatayım." dedi. Konuşmama fırsat vermeden anlatmaya başladı.

"Evvel zaman içinde, güle sormuşlar: 'Neden Bülbül'e yüz vermezsin?' demişler."

"'Toprak bırakmıyor' demiş gül. Cümle âlem mahlûkat, gözlerini toprağa çevirmiş. Her kafadan ayrı bir ses çıkıyormuş; toprağı suçlayanlar, kötü kötü bakanlar, hatta beddua etmeye kalkışanlar dahi olmuş. Sadece bülbül susmuş. Fakat birdenbire hafifçe yer sarsılmaya başlamış. Bildiğin deprem! Herkes toparlanmış. Az önce söyledikleri sözler nedeniyle korkmaya başlamışlar.

Toprak, çocuklarına öğüt veren şefkatli bir anne sesiyle konuşmaya başlamış. 'Bırakırsam ölür,' demiş gülü kastederek, 'bazı âşıklar kavuşmamalı. Hiçbir canlı zamanından önce ölmemeli. Zaten şunun şurasında ne kadar ömrünüz var ki? Vakitsiz ölenleri kucağında taşımaktan yoruldum!' demiş."

Ağ Gelin konuşurken; sesi, bülbül seslerine karışıyordu. Söylencenin erken ölenler kısmını belki de kendisi uydurmuştu. Sonradan öğrenmişim acılı bir kadın olduğunu.

Söylenceden çok etkilenmişim: Demek ki o nedenle, isteyenlere, dalından gül koparıp verirken öğüt de vermiş diye düşünüyordum.

"Tamam. Önümüzdeki yıl, karlar eriyince gelirim." diyerek oturduğum sedirden kalktım.

"Bekle!" dedi. Elindeki dut tabağı ile eve girdi. Biraz sonra gülümseyerek, "Dolu geldin, dolu git." dedi ve tabağın içindeki altı yumurtayı bana doğru uzatırken, anneme selam söylemeyi de ihmal etmedi. Yolları güllü bahçeden çıkarken, ara sıra, burnumla, güllere doğru uzanıp kokuyu içime çekiyordum. Keskin gül kokusu aklımı başımdan alıyordu.

Eve gelince, annem, yumurtaları nereden aldığımı sordu. Her şeyi olduğu gibi anlattım. Annem gülümsedi. Ben sordum; "Kadın, neredeyse seninle yaşıt, neden ona Ağ Gelin diyorlar?"

Annem, Ağ Gelin'i kastederek, "O, buralı değil. Buraların insanı güneş yanığı gibi esmer tenlidir. Kayseri'nin Develi yöresinden buraya gelin gelmiş. Avşar boyundandır. Teni beyaz olduğu için de ona Ağ Gelin derler. Asıl adı Gülfidan." dedi.

Gülfidan hakkında daha birçok şey anlattı: Evvel zaman içinde buralarda tuz bulunmazmış. Katır ve eşeklerle ta Develi'den kaya tuzu getirir, dağ köylerinde satarlarmış. Tuz işini Hasan ile Hüseyin adında iki kardeş yaparmış. Hasan büyükçe ve evliymiş, ama küçük kardeşi Hüseyin, kapı gibi babayiğit bir delikanlıymış. Tuz pazarına gidip gelirken, Develi yöresinde bir köyün içinden geçerlermiş. İşte bu Hüseyin, Gülfidan'ı görmüş birkaç kez. Bakışmışlar, gönül düşürmüşler birbirlerine. Sonra, dünürcü göndermişler kızı istemek için.

"Olmaz, Varsak köyleri yoksuldur. Kızıma iyi bakamazlar," demiş Gülfidan'ın babası. Ama Hüseyin vazgeçmemiş sevdasından. Babası bakmış ki kızının da gönlü yanık;

"Haydi, git, kaderin neyse onu yaşa kızım." demiş. Bilenler anlatırdı. Gülfidan, Kisemu köyüne gelin gelince, iki çeyiz sandığından birinin içinden bir kucak çalı çıkmış. Bizim köylülerin çalı sandığı o şeyler meğer gülfidanıymış. İşte, herkesin hayran olduğu o gülleri çeyiz olarak getirmiş...

Hüseyin, Gülfidan'la altı ay evli kalmış. Sonra, askere gitmiş. Hüseyin askerdeyken Kore harbi patlak vermiş ve bir daha geri dönmemiş. Ölüsü bile dünyanın öbür ucunda kalmış. Gülfidan'ın bir oğlu olmuş bu evlilikten. Çocuk beş yaşındayken salgın hastalıktan ölmüş. Köylülerin karşı çıkmasına rağmen, çocuğunun ölüsünü evinin bahçesine gömdürmüş. Üstüne de bir gülfidanı dikmiş. Develi'den gelen akrabalarına, "Gayrı dönemem. Yazgım neyse onu yaşayacağım." demiş. Henüz çocuktum ama Gülfidan'ın yaşam hikâyesini dinlerken içim burkulmuştu.

...Yaz boyunca ekinler biçildi, harmanlar sürüldü; arpa, buğday evlere taşındı. Artık sonbahar gelmişti. Karışık ağaçlı

orman rengârenk yaprak savuruyordu. Dağ köylerinde, sonbahar genellikle düğün mevsimiydi. Komşumuz Bodur İsa'nın analık elinde büyüyen, büyürken de analık elinden zar ağlayan kızı Fatoş'un düğünü yapılacak bugün. Biz genellikle Kör Ali'yi görürdük düğünlerde, ama o hastaymış. Kör Kadir'i davet etmişler bu sefer. "Her ikisi de iyi âşık. Elboğlu'nun elinin altında öğrenmişler keman çalmayı, eski ustaların hikâyelerini, türkü söylemeyi ve atışmayı." demişti babam.

Kör Ali ile Kör Kadir yaşıtmış. Bunlar yedi yaşındayken aynı yıl köyleri vuran çiçek salgını nedeniyle gözlerini kaybetmişler. Akıllarını da kaybetmesinler; hem bir şeyle oyalansınlar hem de meslek öğrensinler diye bu çocukları, iki ay arayla, babaları Elboğlu'na götürüp teslim etmiş. Birbirine yakın köylerdenmiş, ama çocuk olduklarından tanışmıyorlarmış ondan önce. Ustanın evinde kader birliği etmişler. İki kör çocuk, on beş yaşına kadar keman çalma sanatını epeyce öğrenmişler, ama eksik olan bir şey varmış usta Elboğlu'na göre. Âşık olabilmek için insanın içine aşk ateşi düşmesi gerekir diye düşünüyormuş usta. On altı yaşındaki kızını öğütlemiş. Fısıltıyla, "İş sana düştü kızım..." demiş. Ustanın kızı Kara Leyli, Kör Ali'ye yanaşır, babasından öğrendiği güzel sözler söyler, ertesi gün yalnız yakaladığı yerde Kör Kadir'e cilveli sesiyle Karacaoğlu'dan dörtlükler söylermiş...

Biri kapının önünde, diğeri iç odada yanık yanık söyleyip çalmaya başlamışlar. Karanlık dünyalarındaki aşk ateşi harlandıkça, ağızlarından çıkan Karacaoğlu koşmaları, Dadaloğlu bozlakları ve daha nice türküler kemanın uğultusuna karışır, avazları gökyüzüne yükselirmiş. Bir gün, aynı kıza âşık olduklarını anlayınca aralarına husumet girmiş. İşte, o günden beri birbirlerinden pek hazzetmezlermiş.

Toy odasında, babam, Kör Kadir'e şakayla karışık laf attı: "Yoldaşın Kör Ali hastaymış. Duydun mu usta?" dedi. Barut gibi yekindi Kör Kadir: "Ona bir şey olmaz. Ben ölmeden Azrail'e teslim olmaz!" diye bağırdı. Kahkahalar yükseldi tavana doğru...

Âşık Kör Kadir epeyce çalıp söyledi. Yatsıya doğru, kadınların toplandığı toy odasına davet edildi. Hem kına yakılacak, hem de gelin başı bağlama töreni yapılacaktı. Kına odasına erkek çocukları dahi almıyorlardı, ama ben bir fırsatını bulup annemin gölgesine sığındım. Annem beni kolunun altına alıp gizlemeye çalışıyordu. Diğer kadınlar, annemin gülümseyen sevecen hâline göz yumunca, kına odasına sızdım. Köyümüzün düğünlerinde, gelin olacak kızları, baba evinden ayrılacağı için ağlatmak âdettendi. Bu öyle sıradan bir töre değildi.

Gırantâ Hatice, dağ kavimlerine özgü yanık,

ince ve oğlak melemesini andıran çok özel sesiyle ince bir ağıt yakar, gelinlik kızı mutlaka ağlatırdı. Âşıklar da geleneği bildiğinden, kadınlardan birinin uyarmasıyla Kör Kadir, kemanı köprücük kemiği ile çenesinin arasına yerleştirip başladı çalmaya.

Gırant Hatice:

“Kız anası, kız babası

Hani bunun öz anası...” diyerek işinin erbabı olduğunu bilmem kaçınıcı kez kanıtlıyordu. Fatoş’un ince teline dokunmuş olmalıydı ki daha ikinci mısradan, başındaki kırmızı duvağının altında, omuzlarını titrete titrete ağlıyordu. Gırant Hatice, gelinlik kızın durumu neyse; öksüz, yetim veya prenses gibi büyütülenlere göre ayrı ayrı ağıt yakar, gelinlik kızı ağlatmanın bir yolunu mutlaka bulurdu. Bu tuhaf ağlatma ayini bitince; yaşlı kadınlar, ellerini yukarı doğru kaldırıp, “Gittiği yerde bahtı açık olsun!” diyerek dua ediyorlardı.

Kadınlardan biri, “Gülfidan abla, şu Ağ Gelin türküsünü söyleyen de o güzel sesinden bir dinlesek!” dedi. Bütün kadınlar, ‘Yarayı deşme!’ der gibi, dönüp, sesin geldiği tarafa doğru baktılar, ama teklifin kimden geldiği belli değildi.

Kör Kadir, sessizliğin hükmü sürdüğü tuhaf bir boşluğun ortasında kalmış gibiydi, adeta kulaklarıyla görmeye çalışıyordu. Odadaki kadın kalabalığından, deyim yerindeyse ‘çıt’ çıkmıyordu. Sessizliğin içinde beklenmedik bir şey oldu. Gülfidan, sahibi belirsiz isteği, başıyla hafifçe onayladı. Yanında oturan yaşlı kadın, işaret parmağıyla Kör Kadir’in böğrüne hafifçe dürttü, “Tamam!” dedi sessizliği incitmeden.

Kör Kadir, son mermisini namluya süren kuşatılmış bir savaşçı gibi; yavaşça, kemanını kaldırıp köprücük kemiğinin üstüne usulca indirdi. Ustasının kızı Kara Leyli için çalar gibi öyle bir içten başladı ki çalmaya, sanki dinleyenlerin ruhunu ateşe veriyordu; böyle bir keman sesini bir daha hiçbir yerde duymadım.

Gülfidan, Avşar şivesiyle;

Ağ Gelin de indi m’ola yayladan, yayladan.

Kaşın değil, gözün beni ağlatan, Ağ Gelin, sürmelim

Bu ayrılık da bize Kadir Mevla’dan...

Gülfidan söylerken, Kör Kadir âdeta titrek bir bedene dönüştü. Kemanın yayı, teller üzerinde ileri geri kayıp giderken, başını sağa sola sallıyor, olmayan gözlerini de açmaya çalışıyordu. Ekin tarlasındaki ekinler gibi yan yana oturan kadınlar, rüzgârda dalgalanan olgun ekin başakları gibi, aynı anda, bir sağa bir sola hafifçe sallanıyorlardı. Gözyaşları, kiminin içine kiminin de dışına vuruyordu. Anasını emen bebeler dahi süt emmeyi bırakmışlar; loş ışıklı odanın ortasındaki mahşer yerinden yükselen yanık sesleri dinliyorlardı. Kör Kadir kemanıyla, yanıp göyünüyordu. Gülfidan sesiyle sel olup

akıyordu o yangının üstüne; ağzından çıkan sözler tavana doğru yükseliyordu. Keman, keman olalı böyle bir ezgiyi seslendirmemişti.

Gülfidan’ın bozlak türküsü bitince, Kör Kadir, kemanı çenesi ile köprücük kemiği arasına sıkıştırdığı yerden indirdi. Ustasının kızı Kara Leyli’ye sarılır gibi kemanına sarılıp öylece mahzun, donup kaldı.

Gülfidan, kapalı gözlerini açıp şöyle bir etrafına bakındı. Belli etmemeye çalışarak yanağındaki gözyaşlarını elinin ucuyla alelacele sildi. Bütün kadınların başı yerdeydi, utanmasın diye kimse dönüp de Gülfidan’a bakmıyor, dinledikleri türkünün ruhlarına işleyen yas havasıyla hâlâ yere bakıyorlardı. Gülfidan bunu fark edince bakışlarını tavana doğru kaldırdı. Usulca, derin bir nefes boşalttı; çevresini saran kadınlardan takdir ve saygı gördüğünü fark etti. O da kendinden memnun bir ruh hâliyle, belli belirsiz, hafifçe gülümseyerek kirpiklerini aşağı indirdi.

Bana göre, Gülfidan, gaz lambasının zor ısıttığı alacakaranlıkta hasretle yanmıştı bu gece; bu türkü son zaferi, son yenilgisi, son ahı, son çığlığıydı: Bir daha türkü söylediğini kimsecikler duymayacaktı. O gece, çocuk ruhumla, annem yaşındaki Gülfidan’ın sesine, yasına ve hüznüne âşık olmuştum.

Ben annemin kolunun altındayken belleği boş ve görüp duyduğu her şeyi kayıt altına alan, alırken de sessiz çalışan bir makina gibi her şeyi ezberleyip o anı belleğimin en müstesna kuytusunda kilit altına alıyordum. Bu sırada Âşık Kör Kadir de bu olağanüstü sessizliğe hürmet ediyordu. Sonra, Gülfidan’a hitaben, “Diline sağlık hatun bacı!” dedi. Gülfidan, aşağı indirdiği kirpiklerini yukarı kaldırıp karşılık verdi: “Teline sağlık gardaş.”

Kına odasındaki sessizlik bir süre daha hüküm sürdü. Kimsede kıpırdıyacak hâl kalmamıştı. Biraz sonra, Gırant Hatice sessizliği bozdu: “Gülfidan’ın söylediği Ağ Gelin türküsü akıllarda kalsın. Kıyamete kadar söylensin! Gelinlik kızın bahtı açık olsun!” diyerek oturaklı bir temennide bulundu...

Toros Dağlarındaki orman köylerinde kış mevsimi şiddetli geçerd; hem kışını hem de yazını severdim. Bu dağlarda her mevsim yeşilin ayrı bir tonu hüküm sürerdi. Ama kar yağmaya başlayınca ormandaki bütün ağaçlar beyaza bürünür, sanki temiz olun der gibi insanlara örnek olurdu. Doğanın verdiği bu ince uyarıyı sadece Gülfidan anlar, bahçesini ve evini her daim tertemiz tutardı. Köyde ağzı olan ihtiyar konuşur, gençlere ve çocuklara, “Temizlik imandan gelir.” diyerek öğüt verirlerdi, ama onların kapısına temizlik hiç uğramazdı. Bu çelişkiye tanık oldukça insanlara olan güvenim sarsılırdı.

Sonunda ilkbaharın ucu göründü. Önce köyün içindeki, birkaç gün sonra da

dağlardaki kar eridi. Dere coştı. Coştukça da köyün alt ucunda akan ırmağı çoğalttı. Bu arada Gülfidan’ın bana verdiği fidan sözü aklımdan hiç çıkmıyordu...

Mart ayının son günleriydi. Annemin bir gün önce yaptığı ekşili ekmeklerden ikisini alıp küçük bir sepete yerleştirdim. Gülfidan’ın evinin yolunu tuttum. Avlu kapısından içeri girer girmez, yine iriyarı köpek havlayarak ortalığı velveleye verdi. Gülfidan evden çıkıp köpeğin yanına geldi. Bana eliyle gelmemi işaret ederken, öbür eliyle de köpeğin başını okşayarak sakinleştirdi. Önüne kadar yürüdüm. Ekmek sepetini, köpeğin üstünden uzanarak ona verdim.

“Gel, oturalım çocuk.” dedi. Derken de eliyle evinin kapısını gösterip, önden yürüdü. İlk kez evinin içini görüyordum. Odanın ortasında bir soba yanıyordu. Evi sımsıcaktı. Odadaki ocak bizimkiler gibi zeminde değil, bel hizasıdaydı; ocakta yanan ateşin üstündeki tencere fokurdayarak kaynıyordu. İki duvarın dibine iki sedir duvara dayanmış, üstünde Avşar dokuması köşe minderleri ve pencerelerde ucu dantelli bembeyaz perdeler, kireçle ağartılmış duvarda yakışıklı bir askerin çerçeve fotoğrafı vardı. Köydeki diğer evlere hiç benzemiyordu. Yolları güllü bahçesi ne kadar bakımlıysa evi de o kadar düzenliydi. Sanki bütün işleri o yapmıyormuş da emrinde bir sürü uşak ve hizmetçi varmış gibi eli, yüzü; üstü, başı tertemizdi.

Yüzümdeki çocuk masumiyetiyle, “Evin de bahçen kadar güzelmiş.” dedim. Gülümsedi.

“Sen çok farklısın. Önemli bir insansın.” dedim.

Yine gülümsedi. “Sen de farklısın çocuk.” dedi, “Büyüyünce ne yapacaksın?”

“Buralarda kalmayacağım. Çünkü bu köyün insanları gül sevmiyor. Bahçelerinde hiç gül ağacı yok. Annem beni okutacak. ‘Oğlum büyük adam olsun diyor.’ ” dedim.

“Belli,” dedi, “şimdiden belli ediyorsun nasıl bir insan olacağını.”

Diğer çocuklardan farklı oluşum hoşuna gitmiş olmalıydı. Beni konuşturup sürekli gülümsüyordu. Kim bilir, belki de toprağa verip üstüne gülfidanı diktığı oğlunu görüyordu yüzümde...

Aradan yıllar geçtikçe, bizim bahçenin yolları da güllerle kızarıyordu artık. Lise son sınıftayken annemden bir mektup aldım. Mektubun son satırında, “Ağ Gelin”i de kaybettik. Sizlere ömür!” diye yazmıştı. Mektup elimden düştü. Yüreğimde büyüttüğüm gül ağaçlarının bütün dalları kırıldı. O günden sonra bahçeme bir daha gülfidanı dikmedim. Sonradan öğrendiğime göre; Gülfidan oğluna kavuşunca, bülbül de ayrılmış gülden. Artık Kisemu köyünde bülbül sesi duyulmaz olmuş.

SEYHAN BELEDİYESİ - KÜLTÜR SANAT VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
MART 2026 ETKİNLİK

ETKİNLİK TARİHİ	ETKİNLİK SAATİ	ETKİNLİK YERİ	ETKİNLİK BİLGİSİ	ETKİNLİK YAPAN KURUM/ŞAHİS	BİLET/DAVETİYE TEMİN DURUMU
1 - 4 Mart 2026	Tüm Gün	100.Yıl Çırçır Sanat Merkezi	Fotoğraf Sergisi	Altın Oran	Ücretsiz
2 Mart 2026 Pazartesi	20.00-22.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Çiçeklerim N'olacak Tiyatro Oyunu	Değirmen Kültür Sanat Ve Dayanışma Evi Derneği	Ücretsiz
4 Mart 2026 Çarşamba	11.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Bir Ağaç Masalı Çocuk Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
5 Mart 2026 Perşembe	20.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Yetişkin Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
6 Mart 2026 Cuma	11:00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Bir Ağaç Masalı Çocuk Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
6 - 13 Mart 2026	18.30	100.Yıl Çırçır Sanat Merkezi	8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününe Özel "Fotoğraf Sergisi ve Etkinlik	Otofokus Fotoğraf Sanat Derneği	Ücretsiz
7 Mart 2026 Cumartesi	16.00-18.00	Selman-ı Pak Kültür Merkezi	Ekmek ve Gül Kadın Korosu Konseri	Emek Partisi	Ücretsiz
7 Mart 2026 Cumartesi	20.00-21.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Scapin'in Dolapları	Tiyatro Terspektif	İnternet Bilet Satış Sitesi
8 Mart 2026 Pazar	20.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Koro Konseri	Divan Musiki	Ücretsiz
9 Mart 2026 Pazartesi	20.00-22.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Ali Rıza Tanyeli Stand-Up	Sanatlink	İnternet Bilet Satış Sitesi
10 Mart 2026 Salı	20.00-22.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Barış Adal Konseri	Karaduman Organizasyon	İnternet Bilet Satış Sitesi
11 Mart 2026 Çarşamba	11.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Bir Ağaç Masalı Çocuk Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
12 Mart 2026 Perşembe	20.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Yetişkin Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
13 Mart 2026 Cuma	19.00-22.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Yılmaz Şare Komedi Tiyatrosu	Dersimliler Derneği	Ücretsiz
14 Mart 2026 Cumartesi	20.00-2200	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Türk Halk Müziği Koro Konseri	Cem Başlama Topluluğu	Ücretsiz
15 Mart 2026 Pazar	13.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Bir Ağaç Masalı Çocuk Dyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
15 Mart 2026 Pazar	20.30-22.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Medart Ramazan Etkinlikleri	Medart Drama ve Tiyatro	İnternet Bilet Satış Sitesi
16 Mart 2026 Pazartesi	20.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Mavi Şirin Dostlar	Antiochia Tiyatro Yapımları Hatay Sanat Merkezi	İnternet Bilet Satış Sitesi
18 Mart 2026 Çarşamba	18.00-21.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Drama ve Müzıt Atölyesi Çanak kale Tiyatro Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
24 Mart 2026 Salı	20.30-23.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Onur Gökçek Stand-Up	Tuz Biber Organizasyon	İnternet Bilet Satış Sitesi
25 Mart 2026 Çarşamba	1.Seans 11.00 2. Seans 14.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Bir Ağaç Masalı Çocuk Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
26 Mart 2026 Perşembe	20.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Yetişkin Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
27 Mart 2026 Cuma	11.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Bir Ağaç Masalı Çocuk Oyunu	Seyhan Belediyesi Kültür Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Ücretsiz
27 Mart 2026 Cuma	20.30-22.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Begüm Arım - Dışarda Hiçbir Şey Var Tiyatro Oyunu	Kamusal Mizah Gösteri	İnternet Bilet Satış Sitesi
29 Mart 2026 Pazar	4 Seans 13.00-17.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Fantasia Sirk	Paragraf Yapım Organizasyon	İnternet Bilet Satış Sitesi

Adana Devlet Tiyatrosu Mart 2026 Programı
(Ramazanoğlu Sahnesi):

Ağır Roman (16+): 10-12 Mart, 20:30.

Ocak'ta Bahar (16+): 13 Mart, 20:30.

Üç Kedi Bir Dilek (Çocuk Oyunu): 10-12 Mart, 11:00.

Uzatmalı Oyun: Mart 2026'nın ilk haftası

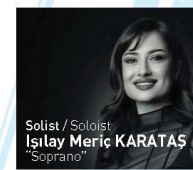
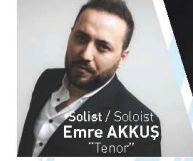
ÇUKUROVA DEVLET SENFONİ ORKESTRASI

06

MART/MARCH
CUMA/FRIDAY
20.00ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KONSER SALONU"DÜNYA KADINLAR
GÜNÜ" KONSERİSolist / Soloist
Gülsin ONAY
"Piyano"Şef / Conductor
Ceyda AYANOĞLUProgram
W.A. MOZART "PIYANO KONÇERTOSU NO.21"
A.M.C. BEACH "SENFONİ NO.2" (İLK SELENDİRİLİŞİ)

2026

13

MART/MARCH
CUMA/FRIDAY
20.00ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KONSER SALONU"TIP BAYRAMI"
KONSERİSolist / Soloist
Tuğçe OĞUZÖLGEN
"Mezzosoprano"Şef / Conductor
Eray İNALSolist / Soloist
Emin ÖZDEMİR
"Bas"Solist / Soloist
Tuğçe OĞUZÖLGEN
"Mezzosoprano"Solist / Soloist
Emin ÖZDEMİR
"Bas"Program
E. İNAL "YUNUS'UN KALBİNDEN SENFONİK BİR YOLCULUK"

2026

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKOLJİ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ ETKİNLİĞİ"DİL, TARİH VE KÜLTÜR
BAĞLAMINDA BAŞKURTLAR"
Konuşmacı: Öğr. Gör. Dr. Mustafa AYDINER
ÇÜ Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER)Tarih: 04.03.2026 | Saat: 15.30 | Yer: Adana Çiftçiler Birliği Salonu,
Ulu Cami Mah. Abidinpaşa Cad. No:76 Seyhan/ADANAADANA ŞEHİR
TİYATROLARI
2026
MART AYI
PROGRAMI10 Mart Salı
Papaz Kaçtı11 Mart Çarşamba
Papaz Kaçtı14 Mart Cumartesi
Çocuk Oyunu - Geçmem
Gerek14 Mart Cumartesi
Papaz Kaçtı17 Mart Salı
Bir Takım Azizlikler18 Mart Çarşamba
Bir Takım Azizlikler24 Mart Salı
Bir Takım Azizlikler27 Mart Cuma
Bir Takım Azizlikler28 Mart Cumartesi
Çocuk Oyunu - Geçmem
Gerek31 Mart Salı
Hedda Gabler

DÜNYA EMEKÇİ
KADINLAR GÜNÜ
mart
ADANA RESSAMLAR DERNEĞİ ÜYELERİ
KARMA RESİM SERGİSİ

ASLIHAN LEVENT
BAŞAK KEKİLLİ
DEFNE YILDIRIM
EVŞEN GÜZEL
GÜLDEN İNKAYA
HÜLYA NEZAHAT KÖK
HÜLYA TULUK
HÜSEYİN YILMAZ
İRİNA TOPAL
İPEK PAKSOY
MERAL SOYLU

NERMİN LEVENT
NUR YIRTICI
SEVİNÇ KÖKENLER
SEHER ÖZCAN
SÜHEYLA TUMÖZ
ŞERİFE BALLI
TUBA TERBİYİK KURT
UĞUR UMUT
TEVFIK GÖKDEMİR
ZÜLBE AKARPINAR

06 Mart Cuma Saat:18-00
06-12 Mart 2026
YER: ADANA RESSAMLAR DERNEĞİ KAMAN SANAT GALERİSİ
ADRES: Cevat Yurdakul Caddesi Saatçi Apt. Zemin Kat 29/a SEYHAN

**ANAOKULU
İLKOKUL
ORTAOKUL**

**1991'DEN
BUGÜNE
EĞİTİMİMİZLE
FARK
YARATMAYA
DEVAM
EDİYORUZ!**

**35.
Yılı**

Detaylı Bilgi İçin **0530 463 97 65**

“EĞİTİMDE FARKLILIK”